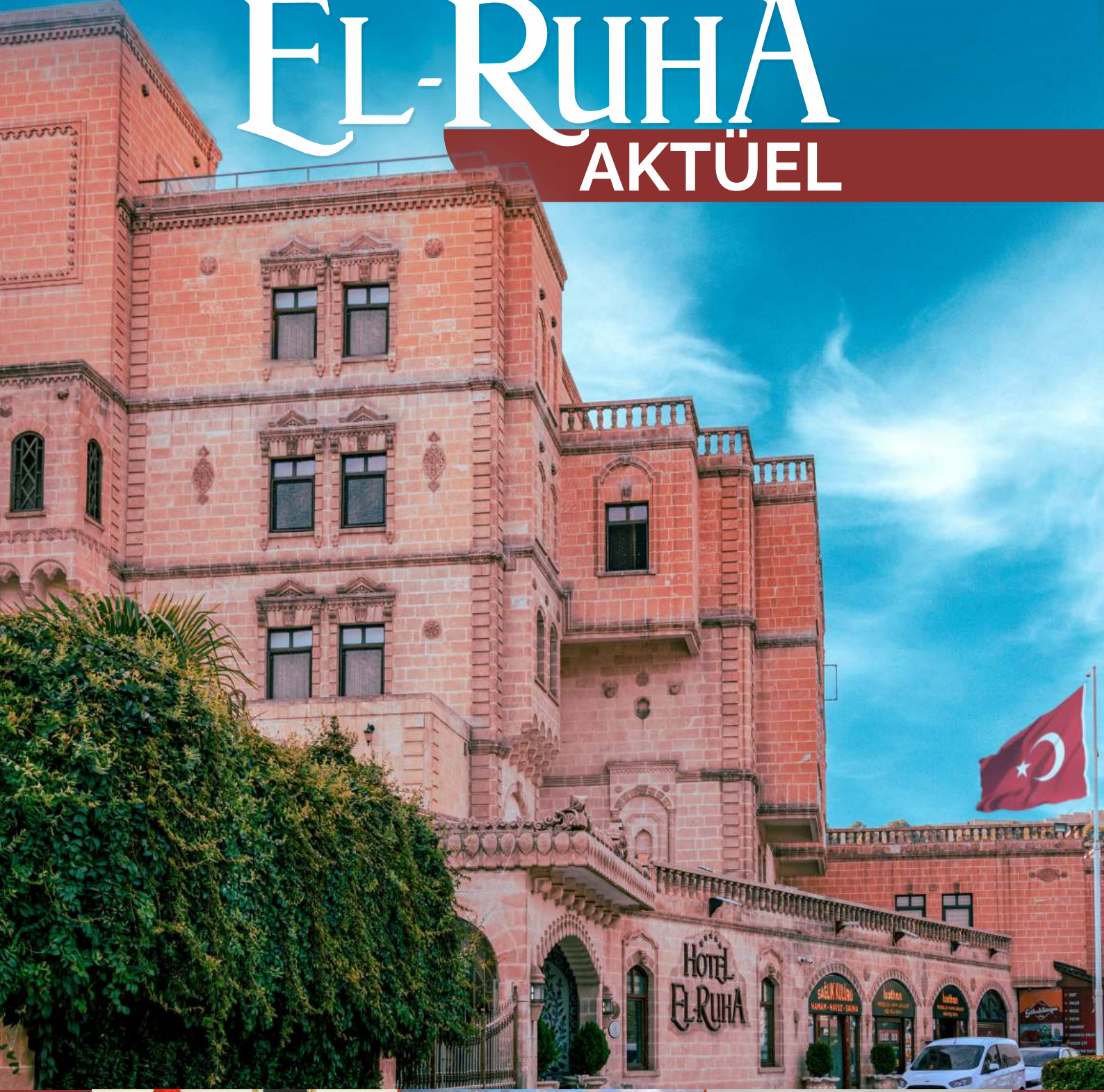

Hotel El-Ruha Yayınıdır.

Ocak 2023 | Sayı : 2

EL-RUHA

AKTÜEL

Vali Salih AYHAN İle
Şanlıurfa Üzerine Söyleşi

Şanlıurfa Tarihi Kent Merkezinde
KEYİFLİ BİR GEZİ

Ud Virtüözü-Eğitimci-Bestekâr
Mehmet BİTMEZ

Dünya'nın En Eski Mutfağından Benzersiz Lezzetler ile Zengin Menü Seçenekleri

SOĞUK

BAŞLANGIÇLAR

- Karışık Zeytinyağlı Tabağı
- Zeytinyağlı Karışık Brokoli ve Brüksel Lahanası
- Soslu Patlıcan

SICAK BAŞLANGIÇLAR

- Karışık Ara Sıcak Tabağı /Mixed Hot Hors D'oeuvre
- Ağzı Yumuk
- Peynirli Semsek
- Fındık Lahmacun
- Ağzı Açık
- İçli Köfte

ÇORBALAR

- Günün Çorbası
- Lebeni

SALATALAR

- El-Ruha Salatası
- Bostana
- Gavurdağ Salata
- Cacık
- Çoban Salatası
- Yeşil Salata
- Mevsim Salata

KEBAPLAR

- Yoğurtlu Kebab
- Urfa Kebab
- Çökertme Kebabi
- Yanardağ Kebabi
- Tavuk Kanat
- Tavuk Şiş
- Ali Nazik
- Sarma Beyti
- Karışık Kebab
- Soğanlı Kebab
- Siverek Kebab
- Kuşbaşı Kebab
- Acılı Urfa Kebab
- Haşhaş Kebab
- Beyti Kebab

- Domatesli Kebab
- Patlıcanlı Kebab

ANA YEMEKLER

- Viyana Usülü Tavuk Snitzel
- Çoban Kavrurma
- Piliç Fileto
- Köri Soslu Tavuk
- Tavuk Kavrurma
- Cordon Blue
- Sac Kavrurma
- Mantar Soslu Steak
- Et Sote
- Çingene Biftek
- Soya Soslu Piliç Kavrurma
- Masalalı Kuzu

PİDELER

- Kıymalı Pide
- Lahmacun
- Karışık Pide
- Kuşbaşı Pide
- Kaşarlı Pide

IZGARALAR

- Karışık Izgara
- Biftek Izgara
- Kuzu Pirzola
- Izgara Köfte
- Piliç But Izgara

TATLILAR

- Çikolatalı Sufle
- Fıstıklı Baklava
- Maraş Dondurma
- Meyve Tabağı
- Meyve Salatası
- Keşkül
- Çikolatalı Puding
- Fırın Sütlaç
- Künefe
- Şillik

MAKARNALAR

- Spagetti Vejeteryan
- Spagetti Napoliten
- Spagetti Bolonez

Soğuk Ve Sıcak İçecekler Ve Daha Niceleri

REZERVASYON İÇİN: 0414 215 44 11
www.hotelelruha.com

İÇİNDEKİLER

2

Sunuş

**Tarihin Başladığı
Topraklardan Selamlar**

3

Kapak Konusu

**Şanlıurfa Tarihi Kent
Merkezinde Keyifli Bir Gezi**

10

Söyleşi

**Şanlıurfa Valisi Salih AYHAN ile
Şanlıurfa Üzerine...**

13

Doğal Varlıklar

**Şanlıurfa'nın Atları
Ceylanları ve Kuşları**

18

Kültürel Varlıklar

**Şanlıurfa (Edessa)
Kızılkoyun Nekropolü**

21

Kültür & Sanat

**Urhoy (Urfa) Orpheus
Mozaği'nin Macerası**

25

Sanatçı Portresi

**Ud virtüözü-Eğitimci
Bestekâr Mehmet E. BİTMEZ**

32

Gastronomi

**Urfa'da Geleneksel
Yemek Kültürü**

43

Şanlıurfa'dan Haberler

**2023 Yılında Şanlıurfa
İslam Dünyası Turizm Başkenti**

45

Bizden Haberler

EL-Ruha'dan Haberler

48

Sabır Timsali Peygamber

Hz. Eyyub Sabır Makamı

Kapak Konusu

**Şanlıurfa
Tarihi Kent Merkezinde
KEYİFLİ BİR GEZİ**

EL-RUHA AKTÜEL SAYI : 2

Sahibi

Av. M. Şevket KÜÇÜK

Hukuk Danışmanı

Av. Ahmet KÜÇÜK

Av. Muhammed Harun KÜÇÜK

Editör

S.Sabri KÜRKÇÜOĞLU

Görsel Yönetmen

Mustafa AKGÜL

Yazı İşleri Müdürü

İsmail KÜÇÜK

Sekreteya

Ali SAK

İletişim

0414 215 44 11

Dergideki Yazıların Sorumluluğu
Yazarlarına aittir. Kaynak gösterilerek
alıntı yapılabilir

Baskı

Elif Matbaası

0414 314 14 68

Hotel EL-Ruha Yayınıdır.
Ücretsizdir.

Tarihin Başladığı Topraklardan

Selamlar

Av. M. Şevket KÜÇÜK

EL-Ruha Otelcilik Turizm İnş. San. Tic. A.Ş.
Yönetim Kurulu Başkanı

Şanlıurfa; buğdayın ilk defa yetiştiği yer olduğu gibi, kültür ve medeniyet tohumlarının da insanlık ile buluştuğu yerdir. Yılın her ayında zevkle ve huzurla gezilebilir bir kent olan Şanlıurfa, 12.000 yıldan beri önemli medeniyetlere ev sahipliği yapmış bir kültür şehridir. Birçok medeniyete ait izler yüzyıllardır nice gezgini buralara çekmiş olup bundan sonra da çekmeye devam edecektir.

12.000 yıl öncesine ait Dünya'nın en eski tapınaklarının yer aldığı Göbeklitepe'nin yanı sıra; Hz. İsa Urfa'yı kutsamış, Hz. İbrahim Peygamber burada doğmuş, Hz. Lut, Hz. Eyyub, Hz. Şuayb, Hz. Elyasa ve Hz. Musa Peygamber bu topraklarda yaşamıştır. Semavi dinlerin insanlığa ulaştığı bir merkez olan Şanlıurfa bu özellikleriyle de "inançlar diyarı" olarak bilinmektedir.

Mezopotamya ile Anadolu'nun birbirine bağlandığı tarihi yollar üzerine kurulan Şanlıurfa'nın doğası, mimarisi, arkeolojisi, efsaneleri, el sanatları, yemekleri ve müziği insana tarihin içinde yolculuk yaptırır adeta...

Tarihi kentin sokaklarında dolaşırken kendinizi geçmişte hissederek, güzellikleri yaşayarak, insan sevgisinin ve misafirperverliğin dorukta olduğunu görmenin mutluluğunu yaşarsınız.

Herkesin gönül huzuru içinde birlik ve beraberlikle yaşadığı Şanlıurfa her zaman zenginlikler, güzellikler üretmiş ve o güzellikleri paylaşmıştır. Şanlıurfa, Türkiye'nin geleceğinde umut vaat eden bir şehir olarak Dünya'da hak ettiği yeri alacaktır. Şehrimize

gelen konuklarımıza Hz. İbrahim'den gelen misafirperverliğimizi, kültür zenginliğimiz içinde sunmanın gururunu yaşamaktayız.

Bir gün yolunuz mutlaka Urfa'dan geçmelidir...

Müze Şehir Şanlıurfa'ya gelip tarihi ve kültürel zenginliklerimizi görmeden, geleneksel yemeklerimizi tatmadan, sıra gecelerindeki müziğimizi dinlemeden, tarihi çarşılardaki özgün el sanatı eserlerimizi almadan kesinlikle dönmeyin diyoruz. Medeniyetin beşiği kadim şehrimizi gezmeye gelen misafirlerimize otelimizde ev sahipliği yapmaktan ve ağırlamaktan da mutluluk duymaktayız.

Bu çalışmayla Şanlıurfa'daki kültürel mirasın araştırılması, tanıtılması ve yeni kuşaklara bu varlıklarımızın aktarılması amaçlamaktayız. Dergimizin ilk sayısı geçen yıl geniş bir çevreye gönderilmiş ve çok beğeni almıştır. Bundan böyle okuyucumuzun karşısına yeni konu ve bilgilerle çıkmaya devam edeceğiz. Değerli yazılarıyla dergiyi zenginleştiren ve derginin hazırlanmasında emeği geçen tüm arkadaşlarımı kutluyorum.

Şanlıurfa'nın sahip olduğu zengin kültür ve turizm değerlerini görmeleri ve Hz. İbrahim'den gelen tarihi misafir severliğimizi yaşamaları için tüm dünyayı tarihi şehrimize bekliyor, Şanlıurfa dostlarına selam, sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Şanlıurfa Tarihi Kent Merkezinde KEYİFLİ BİR GEZİ

Mustafa AKGÜL

Turizm & Tanıtım Uzmanı - Fotoğraf Sanatçısı

Şanlıurfa; insanlık tarihi açısından oldukça önemli bir bölge olarak anılan Yukarı Mezopotamya'da yer almaktadır. İlimiz son yıllarda on binlerce yıllık kültürel mirası ile Dünya çapında tanınmaya ve zengin kültürel birikimiyle turizm açısından bölgenin en çok tercih edilen kentlerden biri olarak öne çıkmaktadır.

Tarihsel geçmişi binlerce yıl öncesine dayanan ve "Medeniyetin Beşiği" ve "Tarihin Sıfır Noktası" gibi sıfatlarla anılan Şanlıurfa, günümüze ulaşmış olan en eski tapınaklarından biri olması sebebiyle UNESCO Dünya Miras Listesi'nde yer alan Göbeklitepe'nin keşfiyle ve bu konudaki haklı payesini bir kez daha tarihe kaydettirmiştir. Oldukça sulak ve bereketli bir alanda kurulu olan kent, tarih boyunca; Babiller, Asurlular, Persler, Romalılar, Bizanslılar, Eyyûbiler Selçuklular ve Osmanlılar gibi çok sayıda medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Bu durum oldukça farklı dini ve etnik toplulukların bölgede yaşamasını mümkün kılarak bölge halklarının kültür ve sanat yaşamını zenginleştirmiştir.

Günümüzde kurak bir iklim etkisi altında bulunan Şanlıurfa; neredeyse yıl boyunca güneşli olması ve bölgeye has görkemli taş mimarisi ile tarih boyunca önemli bir tarih ve kültür kenti olmuştur. Bu topraklar üzerinde son yıllarda yaşanan hızlı kültürel yozlaşmaya ve değişen sosyal yaşama rağmen kadim geleneklerinden ve yaşam tarzından ödün

vermeden modern bir kent gelişmekte ve şehir bu özelliği ile ziyaretçilerinin başka bir yerde bulamayacakları otantik ve büyüleyici bir deneyim sunmaktadır.

Özellikle tarihi kent merkezinin bulunduğu alanda, yoğun bir kent mimarisi içerisinde, camileri, medreseleri, hanları, kapalı çarşıları, su yapıları ve geleneksel mimariye sahip taş evleriyle misafirlerine unutamayacakları kadar etkili bir deneyim sunmaya devam etmektedir.

Hotel El-Ruha'nın da yer aldığı bölge Şanlıurfa'da neolitik döneme kadar uzanan bir insan yaşamının varlığı yapılan arkeolojik kazılar neticesinde tespit edilmiş durumdadır. bu bölgede yer alan Halilü'r-Rahman Gölü dört semavi dinin de atası kabul edilen Hz. İbrahim efsanesiyle ilişkilendirilmekte her yıl milyonlarca yerli ve yabancı tarafından ziyaret edilmektedir. Bu bölgede Urfa Kalesi ile Mevlid-i Halil Mağarası'nın yanı sıra yanı sıra zengin süslemeli taş evleri, Kızılkoyun Nekropolü, Şanlıurfa Arkeoloji Müzesi, Haleplibahçe Mozaik Müzesi, Şair Sakıb'ın Köşkü, Hasan Padişah Camiinin yanı sıra tarihi hanlar ve kapalı çarşılar yer almaktadır.

Yolunuz Urfa'ya düştüğünde zengin kültürel mirasıyla, binlerce yıllık tarihi geçmişe sahip kent merkezinde bir günlük keyifli bir tur ile şu mekânları mutlaka görmeyi öneririz.

1

2

Şanlıurfa Arkeoloji Müzesi'nde Zaman Yolculuğuna Çıkn.

Şanlıurfa Haleplibahçe Müze Kompleksi Türkiye'nin en büyük müze kompleksidir. Kompleks içinde Şanlıurfa Müzesi, Haleplibahçe Mozaik Müzesi, Arkeopark, Roma Hamamı ve Sakıp'ın Köşkü bulunmaktadır. Fırat Nehri üzerinde inşası planlanan barajlar nedeniyle bölgede 1960'lardan itibaren yoğun kurtarma kazıları yürütüldüğü için Şanlıurfa Müzesi buluntu açısından Türkiye'nin en zengin müzelerinden biridir. Müzede tarih öncesi devirlerden başlayıp günümüze kadar gelen kronolojik bir konsept içinde saatlerce gezinmeniz mümkündür.

Şanlıurfa ve çevresinde bulunmuş sayısız arkeolojik eserin yanında dünyanın en eski (M.Ö. 9300-8700) heykeli olarak kabul edilen Urfa Adamı heykeli ve Göbeklitepe D tapınağının bir kopyası bu müzede yer almaktadır. Öte yandan Atatürk Baraj Gölü suları altında kalan Nevalı Çori költ alanı olduğu gibi bu müzeye taşınmıştır. Şanlıurfa Müzesi'nin hemen yanında bulunan Haleplibahçe Mozaik Müzesi ise mitolojide sıkça adlarından bahsedilen Amazon kadınlarının tasvir edildiği muhteşem av sahnesi mozaikleri ve Orfeus (Orpheus) mozaiki ile meşhurdur.

Modern müze anlayışına uygun yaşayan müze konseptiyle planlanan bu müze 3 katlı olmasına rağmen merdiven kullanmanıza gerek yoktur. Müzenin tamamı kronolojik olarak tasarlanan salonları arasında ahşap tabanlı yollar ile keyfinizce gezebilirsiniz mümkündür.

Fotoğraf Yazıları

- 1 Göbeklitepe D yapısının birebir boyutlardaki imitasyonu Müzede gezilebilmekte
- 2 Müze içerisinde canlandırmalar ait oldukları dönem salonlarında sergilenmekte

Kızilkoyun'da Roma'nın Nekropolüne (Kaya Mezarları) Göz Atın

Şanlıurfa Müzesinin hemen karşısındaki Tıfındır Tepesi'nin yamacında yer alan Kızilkoyun Kaya Mezarları, üzerinde son 80 yıldır inşa edilen gece kondular kamulaştırılarak yıkılmış ve alanda Roma Dönemine ait 70 kadar kaya mezarı açığa çıkarılmıştır. Soylu ve askerlere ait bu mezarların bazıları tabanı mozaiği ile süslenmiş durumdadır. Bu mozaikler Roma, Oshroene (Edessa) Krallığı ve Bizans dönemlerine tarihlenmektedir.

Hotel El-Ruha'da Kahve Molası

Kent gezimize Balıklıgöl'ün arkasında yer alan ve saray mimarisi tarzında yapılan Hotel El-Ruha ve içindeki tarihi mağarada bir kahve molası verdikten sonra gezimize kaldığımız yerden devam edebiliriz.

Halil'ür-Rahman Gölü'nde

Balıkları Beslemenin Keyfine Varın

Şüphesiz Şanlıurfa'nın en fazla ilgi çeken yerlerinden başında Balıklıgöl gelmektedir. Balıklıgöl Kent Platosu içinde Halil'ür-Rahman ve Ayn Zeliha gölleri ile bu gölleri bağlayan kanallar, tarihi camiler ve medreseler yer almaktadır. Halk arasında son yıllarda Balıklıgöl olarak anılan bu göl tarihi kent merkezinin en sulak ve serin bölgesidir. Alana girdiğiniz anda mistik ve ruhani havası tüm bedeninizi sarı verir. Halil'ür-Rahman Gölü'nde kutsal sayılan balıklara yem atmak âdettendir. Göl kenarındaki küçük kulübelere yem alarak gölde yer alan balıkları beslemek ziyaretçilerine farklı bir deneyim sunmaktadır. Balıklara yem atmadan, çimlerinde oturup dinlenmeden, Ayn-ı Zeliha Gölü yanındaki çay bahçelerinde çay-kahve-mırna içmeden, yöresel kıyafetlerle Balıklıgöl kenarında hatıra fotoğrafı çekirmeden ve Hz. İbrahim'in doğduğuna inanılan mağarayı görmeden Balıklıgöl'den ayrılmayın.

Urfa Kalesine Çıkın ve Tarihi Kentin Seyrine Dalın Balıklıgöl Kent Platosunun güney yamacında ise bütün heybetiyle Urfa Kalesi yükselir. Kale üzerinde Şanlıurfa Müze Müdürlüğü denetiminde sürdürülen kazılarda Abbasilere uzanan yapılar gün yüzüne çıkarılmaya devam etmektedir. Ayrıca Kalenin Batısından Kale üzerine kolay ulaşımı sağlamak üzere bir tahta köprü'nün yapılması planlanmaktadır.

Yakın zamanda Kale üzerine ulaştığınızda Urfa'yı kuşbakışı izlemek Tarihi yerleşim bölgesinin zengin dokusunu seyre dalmak insana çok farklı bir deneyim yaşatmaktadır. Tarihi kenti izlediğinizde adeta geçmişte yaşanan olaylar gözleriniz önünde yeniden canlanıyor gibi hissedeceksiniz.

3

4

5

Fotoğraf Yazıları

- 3 Işıklandırılmış haliyle Kızilkoyun Nekropolü büyüleyici bir dünyaya kapı aralamakta
- 4 Balıklıgöl'deki manevi havayı teneffüs etmek isteyenler için gün doğumu ve gün batımı saatleri en etkileyici atmosferi sunmakta
- 5 Tarihi Kentin en merkezi konumunda yer alan Hotel el-Ruha geziler için keyifli bir konaklama ve mola noktası

Urfa Kalesi

Kale üzerinden Camiler, minareler, Urfa evleri, eski ve yeni Urfa karşınızda...

Kente hakim Damlacık Tepesi üzerine kurulu olan kale üzerinden tarihi kentin tamamı müthiş bir panorama görme imkanı sunuyor.

Çevresi hendekle çevrili olan kale, heybetli çift sütunuyla şehrin sembolü durumunda... Üzerinde M.S. 3. yüzyıla ait Süryanice kitabeğe göre bu sütunların, askeri komutan Barşamaş'ın oğlu Aftuha tarafından Kraliçe Şalmeth anısına yaptırıldığı yazıyor.

Kaleden inip doğu'ya yürüyünce hemen Hz İbrahim'in doğduğu mağaraya varırsınız. Hz. İbrahim'in bu mağarada yedi yaşına kadar kaldığına inanılır. Mağaranın içerisinde şifalı su bulunmaktadır.

Mevlid-i Halil Mağarasında İnanç ve Azmi Hissedin.

Urfa Kalesi'nin Kuzeydoğu eteklerinde Hz. İbrahim'in dünyaya geldiği mağara yer almaktadır. Mevlid-i Halil Mağarası olarak ta anılan bu mağara farklı dinlere mensup yüzbinler tarafından sürekli ziyaret edilmektedir. Annesi Azer Hatun Zalim Hükümdar Nemrut'tan evladını korumak için İbrahim'i gizlice burada doğurduğuna ve biricik oğlu büyüyene kadar bir süre burada sakladığı rivayet edilmektedir. Günümüzde mağara içerisinden kaynayan pınardan elde edilen su halk arasında şifalı su olarak kabul edilmektedir. Mağaranın yanında yer alan tarihi camii içerisinde Kadir-i Tarikatınca Sabah ikindi ve yatsı namazlarından sonra zikir icrası 500 yıldır aralıksız olarak sürdürülen ender bir camidir. Burada çok önceleri havra sonra kilise ve Osmanlı Dönemine gelindiğinde ise Külliye halinde camii yaptırılmıştır. Balıklıgöl'den akan suyun avlusunu serinlettiği külliyyede güvercinler gün boyu uçuşmakta ve ziyaretçilerin alana attığı yemler ile beslenmektedir.

Gümrükhan'da Demli Bir Çay İçin

Eski çağlarda devlet idarecileri, ticaret kervanlarının kontrol ve güvenliğini sağlamak için ticaret yolları üzerinde kervansaray ve kentlerde ise hanlar inşa ettirmiş. Bu mekanlarda tüccarların dinlenirken güvenliklerinin sağlanmasının yanı sıra alışverişlerini de burada görülmüş. Getirdikleri güzel malları yerel tüccarlara satar yöreye özgü mallardan alıp veya farklı bölgelerden hana gelen diğer kervanlar ile de takaslar yaparlarmış. Hanlar o dönemin hem otelleri olup tüccarların konakladıkları ve yük hayvanlarının doyurulduğu, bakımlarının yapıldığı yerlermiş. Hem de bölgenin can damarı ticaret mekanlarıymış. Bu nedenle önemli ticaret kentlerinin merkezinde mutlaka birçok han yaptırılmış.

Şanlıurfa, M.Ö. 2 binlerden bu yana çok önemli

Fotoğraf Yazıları

- 6 Tarihi kent merkezinin güneyinde kente hakim bir tepede kurulu olan Urfa Kalesi üzerinden geniş bir kent panoramasının seyri tarifsiz bir keyif sunmakta
- 7 Mevlid-i Halil Mağarası Şanlıurfa'ya geldiğinizde mutlaka görmeniz gereken yerlerin başında gelmekte
- 8 Gümrükhanı tarihi çarşılarda gezerken sizlere keyifli bir mola verme imkanı sunmakta

ticaret yolları üzerinde olan bir kenttir. Gümrük Han bu hanlardan biri olup Kanuni Sultan Süleyman zamanında, Behram Paşa tarafından 1562'de inşa edilmiş bir hanıdır. Günümüzde Urfa'nın Osmanlı Dönemi'nden kalan 11 hanından birisidir. Avlusunda asırlık çınarların yer aldığı bu hanın avlusundan geçen kanal içerisinde Balıklıgöl'den çıkan su akıp gitmektedir. Balıklıgöl suyuyla serinleyen bu otantik handa içilecek bir acı kahve (mırra) ya da demli bir çay Urfa gezisinin olmaz ise olmazlarından olmalıdır.

Tarihi Urfa Çarşılarında Alışverişi Yeniden Keşfedin

AVM'lerin yaygınlaştığı bir çağda tarihi Urfa çarşıları zengin çeşitliliği, uygun fiyatları ve büyüleyici atmosferiyle ilgi çekmeye devam ediyor. Balıklıgöl'ün doğu kesiminde bir arada bulunan tarihi hanlar bölgesi; Kazaz pazarı, Sipahi Pazarı, Bakircılar Çarşısı, Kınacı Pazarı, Pamukçu Pazarı, Kuşçu Pazarı, Tütüncü Pazarı ile tarihi Urfa bedestenleri, iç içe halen geleneksel alışveriş kültürünün yaşandığı ender mekanların başında gelmektedir. Bu çarşılarla dalmak, satıcılarla sohbet etmek, pazarlıkla eşya satın almak, Urfa hatırası hediyelik eşyalara bakmak ve fotoğraf çekmek Urfa gezinizde edinebileceğiniz en güzel tecrübelerdendir.

Urfa Sokaklarında Kaybolun

Çarşılardan çıkınca bu sefer de daracık tarihi Urfa sokaklarına dalarınız. Yaz aylarının aşırı sıcak geçtiği Urfa'da sokaklar özellikle çok dar tasarlanmıştır. Sıcaktan korunmak için güneşin tepede olduğu öğle saatleri hariç sokakların gölgede olması gerekir. Kazancı Bedih Sokak, Güllüoğlu Sokak, Yorgancı Sokak, Zincirli Sokak başta olmak üzere tarihi Urfa sokakları ve kabaltıları hem gündüz hem de ışıklandırıldıkları için geceleyin zaman geçirecek, mükemmel fotoğraflar çekilecek yerlerdir.

Fotoğraf Yazıları

9 Urfa Bedesten'inde hala o eski otantik havayı solumak ve alışverişte geçmişin dokusunu hissetmek mümkün

10 Urfa tarihi sokakları yüksek duvarlarla çevrili olduğundan yaz aylarında gezginlerine oldukça serin bir atmosfer sunmakta

8

11 Bir Şanlıurfa gezisinin olmazsa olmazı sıra gecesidir. Pekçok mekanda sıra gecesine katılmak mümkün olsa da geleneksel haliyle ve otantik atmosferiyle sıra gecelerinin en iyi mekanlarından biri şüphesiz ki Hotel El-Ruha'nın büyük mağarasıdır.

11

Günün Tüm Yorgunluğunu Sıra Gecesiyle Atın

Şanlıurfa'ya yapılacak bir seyahatin olmaz ise olmazı "sıra gecesi"dir. Sıra gecesi özünde Şanlıurfa'ya özgü bir arkadaş grubu toplantısıdır. Eski zamanlarda şehrin ileri gelenleri bu arkadaş meclislerinde toplanır, şehrin sorunlarını, toplumsal konularını konuşur ve karara bağlarlar. Gençleri bu toplantılara dâhil edip onların da toplum hayatını öğrenmelerini sağlarlar. Bu sohbetlerinden sonra hep birlikte farklı dillerde yöre müzikleri beraber söylenir ve başta çiğköfte olmak üzere lezzetli Urfa yemekleri yenir. Bu toplantılar geçmişte grup üyelerinin ev sahipliğinde

yapılmış. Sırası gelen bütün grubu ağırladığından bu gecelere "sıra gecesi" adı verilmiş. Bugün eski kent içinde kente gelen ziyaretçilerinde deneyimleyebilmesi için tarihi konaklarda bu gecelere katılıp, lezzetli yemekler yiyip, Urfa türküleri eşliğinde mükemmel bir gece geçirebilmek mümkündür. Sıra gecelerinin en geleneksel haliyle doğal otantik atmosferli mağaralarında zengin menüleri ve aslına uygun bir tarzda icra edilen mekanların başında ise Hotel El-Ruha gelmektedir. Gruplara özel veya halka açık tarzda gerçekleştirilen sıra geceleri hakkında detaylı bilgi için 0414 215 4411'nolu telefon ile arayarak daha fazla bilgi alabilir ve erkenden rezervasyon yaparak bu keyfi doyasıya yaşayabilirsiniz.

Söyleşi

Şanlıurfa Valisi Salih AYHAN ile Şanlıurfa Üzerine...

- Sayın Valimiz öncelikle Tarım ve Turizm Şehri Şanlıurfa'mıza hoş geldiniz. Şanlıurfa'da Vali olarak göreve başladığınız günden bugüne kentin dünyadaki konumunu ve sahip olduğu değerleri nasıl tanımlarsınız?

Hoşbulduk. Şanlıurfa, sadece ülkemizde değil; tüm dünyada var olan en eski kültürel kalıntılara sahip olması sebebiyle, dünya kültürü adına önemli bir şehirdir. Göbeklitepe, Karahantepe ve diğer taş tepeler; bütün dünyada büyük bir yankı uyandırdı. Şimdiye kadar "en eski" diye tabir edilen Mısır Piramitleri ve Stonehedge gibi yerlerden bile eski zamanlara tarihlendirilen Göbeklitepe, yerli ve yabancı misafirlerin odak noktasıdır diyebiliriz. Sadece bunlar da değil... Kazı çalışmaları devam eden birçok arkeolojik alanımız gün yüzüne çıktıkça; bu toprakların jeopolitik ve stratejik konum olarak, bütün tarihimiz boyunca çok önemli bir yer olduğunu gözler önüne sereceğiz.

- Şanlıurfa'nın Kültür-Sanat-Turizm potansiyelini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Şehrimiz; tarihiyle, kültürüyle, mutfağıyla, sanatıyla, rengârenk bir mozaiktir. Haliyle, birçok açıdan çok yüksek bir potansiyele sahiptir. Tam anlamıyla, işlenmeyi bekleyen bir madendir diyebiliriz. Bu kıymetli madeni, büyük bir titizlikle işliyoruz ve işlemeye de devam edeceğiz.

Ziyaretçilerin büyük ilgisini çeken birçok lokasyona sahibiz. Hemen hemen bütün ilçelerimizde kültürel ve tarihî anlamda çeşitli önemli noktalar bulunmakta. Mezopotamya'nın en eski yerleşim merkezlerinden biri olan Şanlıurfa, su kaynaklarına yakın olması ve ticaret yolları üzerinde bulunmasından dolayı tarih boyunca stratejik bir öneme sahip olmuştur. Tarihimiz boyunca, Bereketli Hilal olarak adlandırılan bu topraklara birçok medeniyet hâkimiyet kurma çabası göttü, birçok medeniyete bu topraklar ev sahipliği yaptı. Her bir medeniyet, ayrı bir kültür... Bu yüzden; müzikten yemeğe, kültürden geleneğe, birçok alanda bu medeniyetlerin bizlere armağan bıraktığı izleri görebiliriz.

Ebla, Akad, Sümer, Babil, Hitit, Hurri-Mitanni, Arami, Asur, Pers, Makedonya, Roma, Bizans gibi uygarlıkların egemenlikleri altında yaşayan Urfa daha sonrasında Selçuklu topraklarına katılmıştır. Eyyubi, Memluk, Türkmen aşiretleri, Timur Devleti, Akkoyunlular, Dulkadiroğulları Beyliği, Safevilerden sonra da Osmanlı sınırları içine dahil olmuştur. Bu topraklar, her bir medeniyetten izler barındırıyor. Düşünebiliyor musunuz buradaki zenginliği? Bu yüzden, şehrimiz her alanda zengin bir potansiyele sahiptir ve her bir medeniyetten bizlere miras kalan eserlerle, kültürel değerlerle; günümüzde yalnızca ülkemizin değil bütün dünyanın ilgisini çeken bir lokasyondur.

- Şanlıurfa'nın kültür Sanat ve Turizmde Türkiye'de ve Dünya'da daha iyi nasıl bir konumda olmalı?

Bildiğiniz gibi ilimiz, İslam ülkelerinin 2023 turizm kenti oldu. Bu payeye erişmek bizler için gurur kaynağıdır. Bu unvan, haliyle birçok önemli sorumluluğu da bizlere yüklemektedir. Öncelikle bu çerçevede; şehrimizin hem ulusal hem de uluslararası platformlarda, inanç ve kültür turizmde hak ettiği değeri görmesi ve bu değerin daha da artırılması temel hedefimizdir. Elbette bunun için hazırlıklarımız var, bu hazırlıkları daha da hızlandıracağız. Şehrimizi, 2023 yılında dünya sahnesine en güzel haliyle çıkaracağız. Birçok uygarlığa ev sahipliği yapan ve "Peygamberler Şehri" olarak anılan ilimizde; konaklama, ulaşım ve altyapı imkânlarıyla misafirlerimize güzel bir deneyim yaşatmak için tüm ekiplerimiz ve paydaşlarımız ile iş birliği içerisindeyiz.

- Şanlıurfa'nın turizm potansiyelinin daha da gelişmesi için ne gibi proje ve uygulamalar başlamış durumda ve nasıl projeler düşünmektесiniz?

2604 adet tescillenmiş kültür varlığına sahip ilimizde, bunların en önemlilerinden bir tanesi olan Balıklıgöl ve Kale Eteği Havzası, benim çok önem verdiğim bir konu. Şanlıurfa denilince, Balıklıgöl'ün ve Hz. İbrahim Peygamberimizin ateşe atıldığı mancınıkların akıllara gelmesi, bu bölgeyi daha da değerli kılıyor bizim için. Balıklıgöl'ümüzü cazibe merkezi haline getirecek projelerimizi en kısa zamanda da hayata geçireceğiz İnşallah. Bu güzel mekânın çevre düzenlemesi ile halkımızın ve gelen misafirlerimizin daha fazla zaman geçirebilecekleri alanların oluşturularak halkımızın hizmetine sunulması gibi projelerimiz üzerindeki yoğun çalışmalar, şu anda mevcut.

Şanlıurfa denilince akla gelen bir diğer durağımız ise Göbeklitepe... Tarihin sıfır noktası olarak anılan dünyadaki en eski yapılar, yani Göbeklitepe, Şanlıurfa'mızda yer alıyor. Mısır Piramitleri'nden tam 7.500 yıl daha önce inşa edildiği belirlendi. Düşünebiliyor musunuz böyle bir muhteşemliği? Yalnızca Göbeklitepe de değil; çalışmaları devam eden Taş Tepeler projemiz var. Göbeklitepe'ye benzer 12 tepenin daha arkeolojik çalışmaları titizlikle devam ediyor. Emin olun ki, ilimizin her bir noktasından ayrı bir kültür fıskırıyor. Henüz pek duyulmamış olabilir; Şanlıurfa/Sayburç'ta leopar, insanlar ve boğalardan

oluşan figürlerin kabartmalarının olduğu bir alanla karşılaştı. Ek olarak; bu bahsettiğim yerde yine Göbeklitepe sütunlarının benzeri yapılar ortaya çıkarılıyor. Tüm çalışmalar titizlikle devam ediyor. Bu yalnızca tek bir örneği... Buna benzer sayısız çalışmalarımız devam etmektedir. Şanlıurfa'mız adeta bir açık hava müzesi ve inanılmaz bir kıymet taşıyor... Bizler de bu kıymetin ne denli yüksek olduğunun farkındayız. Bu değere yakışır bir şekilde hareket ettiğimizden hiç kimsenin kuşkusu olmasın.

Fauna

Şanlıurfa'nın ATLARI CEYLANLARI VE KUŞLARI

Ögr. Gör. S. Sabri KÜRKÇÜOĞLU
Şehir Kültürü Araştırmacısı

Bereketli bir coğrafyada kurulu bulunan Şanlıurfa bitki örtüsünde olduğu kadar fauna açısından da oldukça zengin bir çeşitliliğe sahiptir. Bu zenginlik içerisinde Urfa kültüründeki öne çıkan başlıca hayvanlar, "kuş" (güvercin), "kelaynak kuşu", "keklik", "ceylan" ve "at" kendini göstermektedir.

Arap Atları

Urfalının atlarla vazgeçemeyeceği bir gönül bağı ve tutkusu vardır. Urfa'da "at" uğurlu sayılır ve bu uğura çok önem verir. At beslenen ev ve çevresindeki yedi evin bu uğurdan nasiplendiği inancı yaygındır.

Bölgede dünyanın en asil "Arap Atları" yetiştirilmektedir. Arap Atları uzun mesafelerin, savaşların, zahmetlerin atıdır.

Kendine has özellikleriyle, mükemmel ve uygun yapısıyla, asaletiyle Arap Atı'na erişen başka bir cins yoktur.

2

Bugün Türkiye'de bulunan 3.000 baş safkan Arap Atı'nın yarısı Şanlıurfa'da bulunmaktadır. Bunların 400 başı damızlık kısraaktır. Toplam olarak Urfa'daki at sayısı ise 20 bin civarındadır. İlde "Atçılık İslah Kurumu" da bulunmaktadır.

Mardin yolu üzerinde bulunan Şanlıurfa Hipodromu Türkiye'deki 7 hipodromdan biridir. Sonbahar-Kış (Kasım-Mayıs) yarışları yılda 26 hafta yapılmaktadır. Atçılığın merkezi olan Şanlıurfa'da yarışlar halkın yoğun katılımıyla tam bir festival ortamında gerçekleşmektedir.

Arap Atı Şanlıurfa türkülerinde de yer alır.

Arap atı gibi salları başını

Ne söyledim yıktın kara kaşını

(vay vay sürmelim vay)

Al mendili sil gözünün yaşını

Vermem seni yad ellere, çöllere vay vay sürmelim hey
Kaşı gözü kirpikleri belalım vay vay sürmelim vay

Arap atı binmek ile yorulmaz

Beşli mavzer ile bir genç vurulmaz

(vay vay sürmelim vay)

Üç beş altın ile bir yâr sevilmez

Vermem seni yad ellere, çöllere vay vay sürmelim hey
Kaşı gözü kirpikleri belalım vay vay sürmelim vay

3

Ceylanlar

Ovaların, kıraç arazilerin, dağların nazlı ve güzel hayvanı ceylan Türkiye'de sadece Urfa Ovalarında ve dağlarında yaşamaktadır. Urfa dağlarında geçmişte sürüler halinde yaşayan ceylanlar günümüzde çok az görülmektedir. Ceylanpınar ilçesindeki Tarım İşletmesi bünyesinde ve Şanlıurfa Şehir merkezine 30 km mesafedeki Kızılkuyu Yaban Hayatı Geliştirme Sahasında bulunan "75. Yıl Ceylan üretme istasyonu"nda ceylanlar doğada korunmaktadır. Ceylanlar susuzluğa ve yaz güneşinin dayanılmaz sıcaklığına karşı dayanıklıdırlar.

Son yıllarda Ceylanpınar Tarım İşletmesi bünyesinde 26 hektarlık bir alan çitle çevrilerek koruma sahası oluşturularak başlayan koruma ve üretim sonucunda bugün yüzlerce ceylana sahip olunmuştur.

Çok hızlı koşan ceylanlar genellikle 60-90 cm. boyunda, boynuzları yay biçiminde, çift tırnaklı hayvanlardır. Susuzluğa ve yaz güneşinin dayanılmaz sıcaklığına karşı dayanıklıdırlar.

Urfa türkülerine de esin kaynağı olmuştur ceylan,

*Bak kara gözlü ceylana
Bölenmiş al kızıl kana
Yavrusunu avcı vurmuş
Bak ağlıyor yana yana*

*Bu dağlara avcı daldı
O güzel ceylanı aldı
Ben yanarım ceylanıma
Yavruları öksüz kaldı*

4

Güvercinler

Evlerde beslenen evcil güvercinler ile Kelaynak Kuşları ve keklik Şanlıurfa'nın diğer önemli turizm değerleridir.

İnsanoğlu ile kuşların dostluğunun başladığı ilk yer belki de Urfa'dır. Her Urfalı, kendi gibi endamlı ve mağrur bir yaratık olan güvercini canı gibi sever, besler, takılarla süsler ve kendini ona bağlar.

Urfa'da güvercinler halk arasında kısaca "kuş" olarak isimlendirilir. Beslenen kuşların 60'a yakın cins ismi vardır. "Kuşçuluk", Şanlıurfa'da özel zevklerden biridir. Urfalı buna "merak" demektedir. Kuşçuluk zevk için yapılmakla beraber bir meslek olarak da sayılmaktadır. Yörede kuş besleyip uçuranlara ise "kuşçı" adı verilmektedir.

Fotoğraf Yazıları

- 1 Sahiplerince büyük bir tutkuyla yetiştirilen arap atlarının bedeli bazen lüks bir daire fiyatını aşabilmekte
Fotoğraf: Mustafa Akgül
- 2 Şanlıurfada Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na bağlı olarak At Islah Kurumunda at ırklarının islahı üzerinde çalışmalar yapılmakta
- 3 Urfa dağlarında geçmişte sıklıkla karşılaşılabilen Ceylanlar bilinçsiz avlanma sebebiyle günümüzde koruma altına alınmış hayvanlardan biri

Kuş yetiştiricisi sabah ve akşam kuşlarıyla beraber olur ve günün bütün yorgunluğunu, stresini unuttur. 200-300 adet kuş besleyenler vardır. Evlerde beslenen kuşların sayısı 100 binin üzerindedir. Kuşlar sabah ve ikinci zamanı olmak üzere günde iki defa uçurulurlar. Uçurulan "köme"ler (çoğunluğu erkek kuşlardan meydana gelen kuş topluluğu) gökyüzünde uzak mesafeli daireler çizerek uçarlar. Kuş uçurma saatlerinde şehrin üstü kuşla dolar.

Şanlıurfa'da kuşçuların bulunduğu "kuşçu kahvehaneleri"ni gezebilirsiniz. Bunların en meşhuru "Çardaklı Kahvehane"de masalar ve etrafındaki kürsülerde (tabureler) oturup sohbet eden insanlar, kahvehanenin içinde serbestçe dolaşan kuşları keyifle izlerler ve kuş alışverişi yaparlar.

Urfa Türkülerinin birçoğunun içinde çeşitli kuşların adları geçmektedir.

Garip bir kuştü gönlüm

Elimden uçtu gönlüm

Saçının tellerine

Takıldı düştü gönlüm

Türküsu en sevilen türkülerdendir.

"Güvercin Vurdum Kalkmaz", "Bülbüller Düğün Eyler", "Bülbülün Göğsü Al Olur" diğer sevilen türkülerimizdir.

Kuş yavrular

Takada kuş yavrular

Ellerin derdi biter

Benim derdim yavrular...

Hoyratıyla, dertli yaşamından söz ederken bile kuştan bahseder Urfalı...

Kelaynak Kuşları

Kelaynak Kuşları; Kuzey Afrika'da yaşayan, üremeleri için sadece Birecik'e gelip burada yuva yaparak yavrularını büyüttükten sonra tekrar kışlaklarına dönen nadir göçmen kuşlarımızdır.

Sayıları gittikçe azaldığından Birecik'te "Kelaynak Üretme İstasyonu" kurulmuştur. Çevre ve orman Bakanlığına bağlı olan Kelaynak Üretme İstasyonu Birecik ilçesinden 3 kilometre kuzeyde Fırat kenarındadır. Gün boyu ziyaretçilere açıktır.

Kelaynak kuşu, Birecikli tarafından kutsal sayılmaktadır. Kuşların Şubat ortalarında gelişleri Birecikli için ilkbaharın gelişinin bir işareti sayılmaktadır. Daha önceleri kurbanlarla karşılanan Kelaynak kuşları için son yıllarda Birecik'te "Kelaynak Festivali" düzenlenmektedir.

Şubat ortalarında Birecik'e gelmeye başlayan kelaynak kuşlarının kayalıklara yerleşmeleri Mart ortalarını bulunmaktadır. Üremelerini yapıp yavrularını büyüttükten sonra temmuz ortalarında Birecik'ten tekrar yavruları ile birlikte ayrılmaktadırlar. Kışları Kızıl Deniz kıyılarında yaşadıkları tespit edilmiştir.

6

Keklik

Yörede en sevilen kuşlardan biri de kekliktir. Av kuşu olan keklik ayrıca canlı olarak da yakalanır ve kafeste beslenir.

Şanlıurfa yöresindeki kınalı kekliğin gaga ve ayakları kırmızı, göğsünün alt kısmı ve karnı pas sarısı ile gri ve boz kahverengidir. Kuyruk, kırmızı-kahverengi arası, kuyruk altındaki 3-5 tüy kül rengindedir. Büyüklüğü 35 cm uzunluğunda, kanatları 17 cm civarındadır. Gözünden başlayarak gerdan kısmını kaplayan beyaz bir mahyayı çevreleyen şeride sahiptir.

Şanlıurfa'da avlanma bölgelerinin çoğunda rastlanan keklik, çok iyi işiten, çok hızlı koşan ve uçarken kanatlarının çıkardığı sestten dolayı gürültü bırakan bir kuştur. Urfa'nın avlanma yapılan çeşitli dağlarında çayır ve süpürge otları arasında, çıplak taşlık ve kayalık yerlerde yaşar.

Şair Ükkâş ÜLGEN Urfa dağlarında kekliğin ötüşünü figana benzetir.

Dağda keklik figanı

Gül kokar dört bir yanı,

Kara gözlü ceylanı

Sölerdi Urfalıyam !

7

Fotoğraf Yazıları

- 4 *Urfa Güvercinleri'de günümüzde geniş bir kitle tarafından geleneksel Urfa evlerin çatı katında özel odalarda beslenmeye devam edilmekte*
- 5 *Birecik'te Doğa Koruma Milli Parklar Müd., Kelaynak Bakım ve Tedavi Merkezi'nde koruma altına alınmış Kelaynak Kuşları'nın tedavi ve bakımları yapılmakta*
Fotoğraf: Mustafa Akgül
- 6 *Güzelliğiyle türkü ve hikayelere konu olan Keklikler yöre de en çok sevilen kuş türlerinden biri*
- 7 *Haleplibahçe Mozikleri içerisinde yer alan keklik figürü antik dönemde de bölge halkının kekliklerle ilgilendiğini göstermekte*

Arkeoloji

Şanlıurfa (Edessa)

Kızilkoyun Nekropolü

Nekropoller & Kaya Mezar Odaları

İnsanoğlu yaşama arzusunu belli bir yaş veya yıl aralığına sığdırmamıştır. Yaşama arzusunu uzun, sonsuz ve ölümsüz olarak görmekte fakat ölüm gerçeği ile karşılaştınca bu gerçekten sıyrılamayıp ölümü kabullenme durumunda kalmıştır. Ölüm gerçeğinden sonra yok olma kelimesi ile karşı karşıya kalmıştır. Yok olma (sonsuzluk bitme) kelimesi kabul görmemiş ve ölümden sonra hayatın devam ettiği kabul görmüştür. İnsanoğlunun bu anlayışından sonra ölümler için de, yaşayanlarda olduğu gibi bir yaşam modeli düşünölmüş ve ölü için mekân yapma, mekânı yaşam için kullanılan mekâna benzetme

Celal ULUDAĐ
Şanlıurfa Müze Müdürü

Müslüm DEMİR
Arkeolog

Mustafa AKGÜL
Fotoğraf Sanatçısı

çabası içine girilmiştir. Ölümler için yapılan tholos olarak adlandırılan ve Tümölüslerin atası niteliğini taşıyan yapılar yapmışlardır. Daha sonra bu yapıları geliştirerek Tümölüsler yapmışlardır. Demir çağlarında Lidya Tümölüslerin yanı sıra halkın basit ve kayaya oyulmuş oda mezarlara gömüldüğu bilinmektedir. Fakat oda mezarların Demir Çağı içinde en iyi izlendiği bölge Urartu bölgesidir. Urartular, Asur ve Kuzey Suriye ile olan ilişkileri sonucu etkilendikleri oda mezarlarını sonsuzluk simgesi olarak düşünmüşlerdir. Urartu döneminde büyük kaya kütlelerini oyarak yaptıkları mezarları anıtsal hale getirmişlerdir. Anıtsal mezar odası yapan ilk kültür Urartu'dur Roma ve Doğu Roma dönemlerinde ölümler

11

genellikle ana kayadan oyma oda mezarlara gömüldüğünden kentin surları dışındaki dağlar ve kayalıklar, nekropol (mezarlık) alanı olarak seçilmiş ve bu nekropollere çok sayıda kaya mezar odası yapılmıştır. Hellenistik ve Roma dönemlerinde de ana kayayı oyarak oda biçiminde mezar yapma geleneği gelişerek yaygınlaşmıştır.

Edessa Nekropolleri

Şanlıurfa'nın eski adı olan Edessa'da biri şehrin güney ve güneybatısındaki dağlık alanda, diğeri kuzey ve kuzeybatısındaki kayalık alanda olmak üzere iki büyük nekropol alanı bulunmaktaydı.

Edessalılar, nekropolleri yaşamın devam ettiği kentler gibi ölümden sonraki yaşamın bu nekropol kentinde devam ettiğine ve mezar odalarına da kent ahalisinin kendisi ve ailesi için kurmuş olduğu sonsuzluk ve ebediyet evi olarak görmüşlerdir. Bu nedenle Edessalılar nekropollerini (mezarlık) kare veya dikdörtgen formlu ve bir kısmının giriş kısmı ve klineleri tapınak cephele işlenmiş bir tapınak girişine benzetmişlerdir. Nitekim yeni açığa çıkarılan mezar odalarından birinin girişi tapınak cephelelidir.

Kızılkoyun Nekropol Alanı

Antik Edessa Nekropolü olarak bilinen Şanlıurfa merkezinde Balıklıgöl'ün kuzeyinde yer alan "Kızılkoyun Nekropolü"nde bulunan kaya mezarları kurtarma kazıları ve temizlik çalışmalarına başlarken; Şanlıurfa İli, Eyyübiye İlçesi, Haleplibahçe Mahallesi'nde II. ve III. derece arkeolojik sit

alanlarında Kalkınma Bakanlığı'nın "Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı Projesi" kapsamında öncelikle Kızılkoyun'da yer alan gecekonduların kamulaştırılması yapılmış daha sonra Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesince yıkımı gerçekleştirilmiştir. Kızılkoyun'da yapılan yıkım çalışmaları sonrası yapılan hafriyat temizleme sırasında kaya mezarlarının ortaya çıkmasıyla, Şanlıurfa Müzesi Müdürlüğü tarafından kurtarma kazı çalışmaları başlatılmıştır. Alanlardaki çalışmalar, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün olurları ile Şanlıurfa Müze Müdürlüğü başkanlığında yürütülmüştür.

Balıklığöl'ün kuzeyinde Haleplibahçe mozaiklerinin doğusunda dik bir yamaçta yer alan nekropol kireç taşı kayalıktır. Dik yamaçtan faydalanarak taraçalı her taraçada mezarlar sıralanmıştır. Bu kayalık alanda 75 adet kaya mezar odası yer almaktadır. Bu mezarlar kare ve dikdörtgen formunda tek odalı üç arcosolium ve üç klineli, ön girişli tek odalı arcosolium ve üç klineli, ön girişli çok odalı arcosolium ve klineli, iç içe iki veya üç odalı ve tek odalı arcosolium ile klineli dromosludurlar. Nekropol alanındaki mezar odalarının iç kısmı her biri farklı mimaride yapılmıştır. Mezar odalarının farklı mimarileri mezar sahiplerinin statü farkı, meslek farklılıklarını ve ekonomik farklılıklardan doğmuş olmalı. Ağırıklı olarak tek odalı mezarlar ve bunun yanında ön girişli tek odalı mezarlar, ön girişli çok odalı mezarlar, iç içe iki veya üç odalı mezarlar ve tek odalı dromoslu mezarlar bulunmuştur. Kazı ve temizlik çalışmaları, ana kayanın yukarisından başlayarak aşağıya doğru kazılan güney alanda devam etmiştir.

Kızılkoyun Nekropolü'nde yapılan çalışmalarda MS I-IV. yüzyıl arasına tarihlenen 75 adet oda biçiminde kaya mezarına rastlanılmıştır. Bu kaya mezarların en ilgi çeken mezar odaları ise İkeokentauros kabartmalı, mezar sahibinin klineye yan uzanarak alçak kabartma olarak tasvir edildiği ziyafet sahneli, koruyucu asker kabartması, tavuz kuşu kabartması ve portre kabartmalı mezar odalarıdır. Bunların yanı sıra çift dilli (Yunanca ve Süryanice) tabulla ansata yazıtı ve farklı mezar odalarına ait 3 yazıtı rastlanılmıştır. Kaya mezar odalarının iç kısmında ve önlerinde farklı boyutlarda sunu çukurları ve girişlerde dikdörtgen ve silindirik biçimli taş kapılara rastlanılmıştır.

Sonuç olarak, Şanlıurfa Müze Müdürlüğü Başkanlığında ve Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi ile birlikte sürdürülen çalışmalarla Şanlıurfa tarihi açısından çok önemli kazanımlar elde edilmiştir. Antik Edessa Kenti ve Nekropolleri hakkında yeni bilgilere ulaşılmıştır. Çalışmalar Şanlıurfa tarihi ve Şanlıurfa turizminin gelişmesine katkı sağlayacak nitelikte önemli bir alandır.

Fotoğraf Yazıları

- 1 Kızılkoyun Nekropolü'ndeki portal kapılı kaya mezar odası Roma Dönemi'nde Edessalıların ölümlere gösterdiği saygının bir göstergesi olarak günümüze ulaşmış durumda
- 2 2020 yılında ışıklandırılan nekropol alanı gece saatlerinde de görsel bir ziyafet sunuyor
- 3 Geniş bir alanı kaplayan nekropol alanda farklı mimari ve özelliklerde 75 adet kaya mezar odası bulunmakta

KAYNAKÇA

- ÇELİK, Mehmet: *Edessa'dan Urfa'ya, Altılıp Ünivesitesi Yayınları, Ankara, 2007.*
- DRİJVERS, H.J.V., "Ein Neuentdecktes Edessensische Grabmosaik" *Antike Welt, 12., Jahrhundert 1981, Heft 3: 17-20.*
- ERGEÇ, Rifat., *Güney Kommagene Bölgesindeki Antik Dönem ve Mezarları, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 1995.*
- EYİCE, Semavi., "Türkiye'de Bizans Sanatı" *Anadolu Uygarlıkları Ansiklopedisi, C.III. İstanbul, s. 553.*
- GÜLER, Selahattin Eyyubi., *Şanlıurfa yazıtları, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul, 2014.*
- KÜRKÇÜOĞLU, A.Cihat., "Şanlıurfa İl Merkezinin Güney ve Güneybatı Kesiminde Yer Alan Dağlık ve Zirai Bölgedeki Tarihi, Tabii ve Arkeolojik Sit Alanları" *Şanlıurfa'nın Kurtuluşu 72. Yıl, Şanlıurfa 11 Nisan 1992, s. 24-33.*
- SEGAL, J.B., *Edessa The Blessed City., Oxford 1970, s. 27.*

Kültür & Sanat

Urhoy (Urfa)

ORPHEUS MOZAIĞININ MACERASI

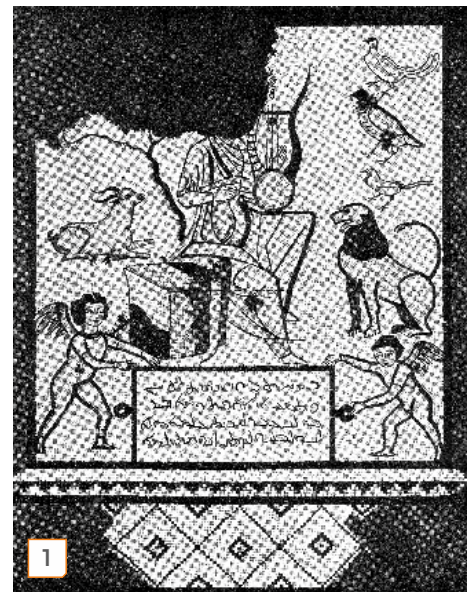
Selahattin E. GÜLER
Yerel Tarih Araştırmacısı

Tarihte Urfa'da bir Süryani Krallığı (M.Ö. 132-M.S. 244) bulunuyordu. Krallık "Osroene" ismiyle tanınmıştı. Urfa o zamanlar, "Urhoy" adını taşıyordu. 376 yıl süren bu krallık, 244 yılında bölgemizin Roma hâkimiyetine girmesiyle tarihe karıştı.

Süryaniler güzel sanatlara çok meraklı idiler. O dönem Urfa'sında Yunanistan veya Roma'da mozaik eğitimi almış sanatçılar bulunuyordu. Günümüzde fotoğraf nasılsa o tarihlerde de mozaik yaptırmak popüler idi. Teknik ve üslup olarak Parth ve Klasik Yunan-Roma etkisini yansıtan bu mozaiklerin çoğu bugün Mance Deresi, Kırk Mağara, Yakubiye, Eyyubiye ve Şehitlik mahallelerinde bulunmuştur. Daha çok mezar tabanlarını süsleyen bu mozaikler, o dönem Urfa'sında mozaik sanatının ulaştığı seviyeyi gösteren ve dönemle ilgili önemli buluntular olmuşturlardır.

Krallık, kültür ve sanat yönünden altın çağını Kral VIII. Büyük Abgar (177-212) döneminde yaşadı. Anlaşıldığı kadarıyla o dönemde heykel ve mozaik sanatları rağbet görüyordu.

Urfa'da gün yüzüne çıkarılan mozaiklerden Abgar, Aftuha ve Aile Portresi mozaikleri bu krallığın döneminde yapılmıştı. Bu dönemde yapılan en önemli mozaiklerden birisi şüphesiz ki yazımıza konu olan ve büyük

1

bir macera yaşayan “ikinci Orpheus Mozaïği” idi. İlk mozaik 228 tarihli olup 1956 yılında Prof.J.B. Segal tarafından keşfedilmiş ve yayınlanmıştı. Bu mozaik bugün kayıptır ve şu an elimizde Orpheus'un yüzü görünmeyen sadece siyah-beyaz bir fotoğrafı bulunmaktadır.

Krallık döneminde Urfa'daki Mance Deresi, Kırk Mağara ve Yakubiye Mahalleleri şehrin batısındaki mezarlıklar idi. Mezarlık, kalenin arkasındaki Kalkan denilen alanda da devam ediyor ve güneydeki dağlık alanda uzayıp gidiyordu. O dönemin varlıklı ve soylularının en çok tercih ettikleri mezarlık Yakubiye'deki “Selam oğlu Abgar Mezarlığı” idi. Kaya ve lahit mezarlardan oluşan mezarlıkta her mezarın içinde mozaik vardı. 1970'li yılların sonu, 80'li yılların başlarında bu alanda gecekondular türedi. Dönemin Belediye başkanları bu tarihi alanın yağmalanmasına göz yumdular. Daha önce bağ olan bu alanda Hıdır-İlyas Kilisesi de bulunuyordu. Kilisenin yeraltı dehlizlerinde Hristiyan evliyasından birkaçının mezarı vardı. Aziz Efraim bunlardan en ünlüsü idi. Kudüs'e hacı olmaya giden Hristiyanlar, mutlaka Urfa'ya uğrar, şehirdeki muhteşem kiliseleri gezer, kiliselerdeki kutsal emanetleri ve azizlerin mezarlarını ziyaret ederlerdi. 1964 yılında Yakup Kalfa İlköğretim Okulu yapılıırken bu kilise de yerle bir edildi. Azizlerin mezarlarının yerleri de kayboldu. Bu mezarlar

korunsaydı, İnanç turizmine yönelik olarak bugün buraya binlerce yabancı ziyaretçi gelecekti. Dönemin basiretsiz yöneticileri ne yazık ki bu potansiyeli değerlendirebilecek bilgi ve kapasiteye sahip değillerdi.

Orpheus Mozaïğinin Ortaya Çıkışı ve Dallas Sanat Müzesi'ne Satılışı

VIII. Büyük Abgar döneminin belki de en ünlü mozaik sanatçısı olan Barsaged kendisine verilen ilk Orpheus mozaïğini yapma görevine başlamıştı. Barsaged ilk kez imzasını bu mozaikte kullanmıştır. Diğer mozaiklerde sanatçıların imzaları bulunmaz.

Anladığımız kadarıyla Barsaged, Kalkan bölgesindeki kaya mezarlardan birinin tabanına serdiği mozaïği miladi 194 yılında tamamladı ve mezarın kapısı kapandı. Antikçağdaki kaya mezarlarının çoğu sonraki yüzyıllarda yağmalanmıştır. Büyük bir ihtimalle bu mezar da bilinmeyen zamanlarda yağmadan nasibini almış olmalıdır. Çünkü son 60 yılda açılan bu tür mezarların çoğunda tabandaki mozaik dışında hiçbir şey bulunmamıştır.

Orpheus Mozaïği 1998 yılında gün yüzüne çıkarılıncaya kadar tam 18 asır toprağın altında kaldı. 1998 yılında iyi niyetli olmayan kişilerin elleriyle

yerinden sökülen mozaik, Urfa'dan kaçırılmadan önce bazı fotoğrafları ortaya çıktı. Karanlık ellerle yerinden sökülen mozaik, Dallas Müzesi'ne gelinceye kadar olan maceralı yolculuğuna başladı.

Böyle bir mozağin ortaya çıktığını Urfa'nın tarih ve kültürüyle ilgilendiğimden doğal olarak ben de duydum. Hatırladığım kadarıyla bir dostumda bir fotoğrafını da gördüm. Ama Urfa'dan kaçırıldığını duymadım. 2000 yılı içerisindeydi iletişim halinde olduğum Hollandalı Doğu Bilimleri uzmanı Prof. H.J.W. Drijvers bana yazdığı bir mektupta, Urfa'da bulunmuş bir Orpheus Mozaği'nden bahsediyor ve benden bilgi istiyordu. Ben de böyle bir mozağin çıktığını, ancak görmediğimi ve bilgi sahibi olmadığımı yazdım. Prof. Drijvers, bu mozaği görmeden 2002 yılında kan kanserinden hayatını kaybetti.

Orpheus Mozaği, yurt dışına kaçırılması ertesinde 1999 Aralık ayında Christie's Müzayedesi'nde açık attırmaya çıkıyor. O dönem yapılan girişimlerden sonuç alınmıyor ve adı gizli kalan alıcının da peşine düşülemiyor. Yıllar sonra da eserin Dallas Sanat Müzesi envanterinde olduğu ortaya çıkıyor. Prof. Drijvers'in meslektaşısı olan Manchesterli Prof. J.F. Healey, Dallas'a gidip müzedeki mozaği inceleyerek 2006 yılında bir makale ile dünyaya tanıttı.

Mozağin Şanlıurfa'ya Dönüş Macerası

Arkeolog Dr. Barış Salman'ın 2009 yılında "Aktüel Arkeoloji Dergisi"ndeki yazısı ses getirir ve kamuoyunun ilgisini çeker. Aktüel Arkeoloji Dergisi, Anadolu'nun en önemli mozaikleri olan Edessa mozaiklerinin yağmalanma ve yurt dışına kaçırılmalarının hikâyesini anlatarak, eserlerin Türkiye'ye iadesi için Temmuz 2012'de başlattığı kampanya hedefine ulaşır. Binlerce duyarlı insan, Aktüel Arkeoloji Dergisi tarafından hazırlanan, eserlerin iadesinin talep edildiği İngilizce hazırlanmış

bir dilekçeyi; Dallas Müzesi yöneticilerine göndererek, kültürel mirasına sahip çıkar.

2012 Mart ayında Dallas Sanat Müzesi Müdürü'nün kökeni şaibeli eserler hakkında bir inceleme başlattı. Türkiye'deki yetkililerle temas kurulup, eser hakkında sadece kökenine ait bilimsel ispatların dışında somut delillerin de gönderilmesi istendi. Zira bu somut deliller yoksa, uluslararası eser hukukunda iade zorunluluğu yoktu. Şanlıurfa Cumhuriyet Başsavcılığı sorumluluğundaki soruşturmalar ertesinde bir dosya hazırlandı. Bu dosya hazırlama aşamasında şahsım da birlikteli olarak yazılı ifade verdim. Bütün bu çabalar olumlu sonuç verdi. Orpheus Mozaği Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürü Murat Süslü'nün önderliğindeki bir bakanlık heyeti tarafından 6 Aralık 2012'de THY aracılığıyla, diplomatik bir kargoyla Türkiye'ye getirildi. Dönemin Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay tarafından basına tanıtıldı. İnşaatı devam etmekte olan Şanlıurfa Mozaik Müzesi tamamlanincaya kadar İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde sergilendi. Şanlıurfa Mozaik Müzesi tamamlanınca 2015 yılı Haziran ayında Orpheus Mozaği Şanlıurfa'ya getirildi.

Orpheus Mozağının Deşifresi

1998-2012 tarihleri arasında vatanına dönünceye kadar büyük bir macera yaşayan Orpheus Mozaği, 152.4x164.46 cm ölçülerinde olup kareye yakın bir görünümündedir. Mozaikte Antik Yunan'da müzik ve şiirle özdeşleştirilen ozan Orpheus'un vahşi hayvanları ehlileştirme sahnesi yer almaktadır. Orpheus, özgürlüğün sembolü olarak nitelenen öne yatık bir Frig başlığı ile tasvir edilmiş olup kaplumbağa sırtından yapılmış yuvarlak tını kutulu liriyle efsunlu ezgiler çalmaktadır. Mozağın sol tarafında uysal ve uysallaşmış hayvan motifleri işlenirken, sol tarafta vahşi hayvanlar tasvir edilmiştir. Antik çağdan bu yana sol tarafta iyiliğin sağ tarafta kötülüğün sembolize edilmesi burada daha belirgindir. Bu anlamda, Orpheus'un solundaki bölgeden sağa doğru açıklanan tonla dizilen taşların yarattığı ışık oyununun da karanlıktan aydınlığa geçişi ifade ettiği tahmin edilir.

Orpheus'un başının solundaki üç satırlık Süryanice yazıda şunlar yazılıdır:

"Barsagedrşoforaşf" Türkçesi: "Mozaği seren mozaik üreticisi Barsaged"

Alt sol köşedeki mozaik kitabesinde ise şunlar okunur: *"Bırah nisan şnathamşımıyyevahamşo, ana Papa bar Papa 'ıbdethlı beytmaşko bohenolıval benayvalır taybarık mın denhozo vanbarık."*

Türkçeye şöyle tercüme edebiliriz:

"505 Yılı Nisan ayında. Ben Papa'nın oğlu Papa, bu ebedi istirahat odasını kendim için, çocuklarım ve varislerim için yaptım. Kim görür ve kutsarsa kutsanmış olsun."

Seleukos takvimine göre verilen 505 rakamının

karşılığı miladi 194'tür. Kitabeden anlaşıldığına göre babasıyla aynı ismi taşıyan Papa adlı Urfalı, aile mezarının tabanını hayranı olduğu ünlü ozan Orpheus'un mozaığıyla döşeterek gelecek nesillere bunu göstermek istemiştir.

Orpheus'un Kimliği

Orpheus, tarihte Trakya veya daha doğudan Yunanistan'a geldiği tahmin edilen yarı mitolojik bir ozandır ve ünü tüm antik dünyaya yayılmıştır. Karısı Eurydike ile olan hüzünlü aşk hikâyesi dilden dile aktarılmıştır. Liri sayesinde tüm varlıkları etkilerken, karısını ölümler ülkesinden kurtarmak için de büyümler sesinden yararlandığı söylenir. Liriyle doğadaki en vahşi hayvanları bile uysallaştırır. Onunla, ölümler ülkesinin tanrısını da ikna eder ve karısı ile yeryüzüne çıkacakken tanrının emrini unutarak dönüp karısına bakar ve bu bakış onların göz göze geldikleri son an olur. Bu olaydan sonra Orpheus'un dünyaya yeni bir bakış açısı getirdiği ve "Orpheizm" isimli mistik inancın doruk noktasına çıktığı görülür.

Orpheizm, insan ruhunun arınması için birtakım kurallar sistemi getirir; cennet ve cehennem kavramlarını sorgular ki bu düşünceler sistemi onu tek tanrıcılığa yaklaştırır. Ruh, göğün yedi küresinden geçerken müzik eşliğinde ihtiraslarından sıyrılıp, kendi sesine ulaşır. Ruhun, ağızdan çıkan kuş olarak nitelenmesi gibi çeşitli semboller de dikkat çekicidir. Pagan kültürden Hristiyanlığa geçişte bu kültün köprü işlevi görmesi çok önemli bir yer taşır. Antik çağlarda sevilen figürün, öteki dünya kavramı ve kahramanca sınanma cesareti Erken Hristiyanlık döneminde de işlenmiştir. Dini öğretiler yayıldıktan sonra, bu Pagan inancın uzantısı, işlevini yerine getirmiş ve Hristiyanlığın kendi ikonografik dilini oluşturmasıyla Orpheus, yeniden edebiyat ve müzikteki mitolojik ozan kimliğine bürünmüştür.

Orpheus Mozaığı'nın Sergilendiği Haleplibahçe Mozaik Müzesi

Şanlıurfa'da Balıklıgöl yakınlarındaki Halepli Bahçe'de Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın "Temalı Park" projesi hafriyat çalışmaları sırasında bulunan 5. ve 6. yüzyıldan kaldığı tahmin edilen mozaikler 2006-2008 yılında Şanlıurfa Müze Müdürlüğü başkanlığında yapılan kazılarda meydana çıkarılmıştır. Amazon kraliçelerinden Hippolyte, Antiope, Melanipe, Penthesilea'nın av partisini tasvir eden bu mozaikler arkeologlar tarafından dünyanın en değerli mozaikleri olarak değerlendirilmektedir. Haleplibahçe mozaikleri, Savaşçı Amazon Kraliçelerini mozaığe resmeden dünyadaki ilk örneklerdir.

Haleplibahçe mozaikleri bulunduğu yerde restore edilip koruma altına alınmış ve daha sonra bu alana 2015 yılında 6.000 metrekarelik Şanlıurfa Mozaik Müzesi yapılmıştır.

M.S. 194 yılına tarihlenen Barsaged imzalı ünlü "Orpheus Mozaığı" Haleplibahçe'deki mozaik müzesi tamamlanınca 2015 yılında buraya getirilerek sergilenmeye başlamıştır. Şanlıurfa'da bulunan diğer değerli mozaikler de bu müzede sergilenmektedir. Mozaik Müzesi Hotel El-Ruha'nın karşısında yer almaktadır.

Fotoğraf Yazıları

- 1 Orpheus Mozaığı'nın bir diğer kopyası M.S. 228 tarihli olup 1956 yılında Prof.J.B. Segal tarafından keşfedilmiş ve yayınlanmıştır. Bu mozaik bugün kayıp durumda
- 2 1998 yılında yerinden sökülerek kaçırılan bu mozaik son olarak Dallas Müzesi'ne ortaya çıktı. Kültür ve Turizm Bakanlığımız ve kültür çevrelerince yürütülen çalışmalar neticesinde tekrar Türkiye'ye iade edildi
- 3 Dallas Müzesi'nden 6 Aralık 2012'de diplomatik bir kargoyla Türkiye'ye iade edilen mozaik dönemin Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay tarafından basınla tanıtıldı.

KAYNAKÇA

- Güler, S.E.-B.Çelik, "Edessa Mozaikleri", Şanlıurfa Uygarlığın Doğduğu Şehir, ŞURKAV Yay. Ankara 2002, s. 182-189.
- Healey, J.F. "A New Syriac Mosaic Inscription", *Journal of Semitic Studies* LI/2 Autumn 2006: 313-327.
- <http://gundem.milliyet.com.tr/orpheus-mozaigi-yuvasinadondu/gundem/gundemdetay/09.12.2012/1639195/default.htm>
- <http://www.sanliurfasembol.com/ydetay.php?id=2799> (Selahattin E. GÜLER)
- <http://www.suryaniler.com/konukyazarlar.asp?id=951> (Özcan GEÇER)
- <http://www.tanitma.gov.tr/TR,47986/roma-donemine-ait-orpheus-mozaigi-turkiyede.html>
- Kürkçüoğlu, A.Cihat, "Edessa Mozaikleri (1) (Haleplibahçe Mozaiklerinin Düşündürdükleri)" 05.06.2007
- "Edessa Mozaikleri (2) (Haleplibahçe Mozaiklerinin Düşündürdükleri)" 26.06.2007
- "Edessa Mozaikleri (3) (Haleplibahçe Mozaiklerinin Düşündürdükleri)" 03.07.2007

Şanlıurfa'dan Sanatçı Portresi:

Ud virtüözü-Eğitimci-Bestekâr

Mehmet E. BİTMEZ

Ögr. Gör. S. Sabri KÜRKÇÜOĞLU
Eğitimci - Fotoğraf Sanatçısı

Annesi Zeliha Hanım, Babası Yahya Efendi'nin ikinci çocukları olarak 1957 yılında Şanlıurfa'da doğdu. Seyhan Hanım'la evli olup, Mert ve Metehan adında iki çocuk sahibidir.

İlk orta ve lise tahsilini Urfa'da tamamladı. 1980 yılında İ.T.Ü. Türk Musikisi Devlet Konservatuarı'ndan mezun oldu. 1981 yılında İ.T.Ü. Türk Musikisi Devlet Konservatuarı'nda asistan olarak başladığı görevini halen aynı üniversitede öğretim görevlisi olarak sürdürmektedir.

Şanlıurfa Müzik Kültürüyle İlgili Çalışmaları

Aile içi müzik ortamında büyük babası (Gazelhan, santuri, udi ve piyanist) Mahmud Bitmez'den (Badıllı Mahmut Usta adı ile tanınır), Gazelhan ve Udi babası Yahya Bitmez ve amcası Udi besteci Bekir Bitmez'den feyz aldı. Ayrıca Urfalı Avukat Udi Doğan Güllüoğlu ve Udi İbrahim Özkan'ı da gözlemlemiştir.

Urfa'nın geçmişteki en önemli ses sanatkarlarından "Mukîm Tahir" (Tahir Oturan) başta olmak üzere, diğer önemli sanatkarlardan Celal Güzelses, Hamza Şenses (Kel Hamza), Bakır Yurtsever (Bekçi Bakır) ve Mahmut Güzelgöz (Tenekeci Mahmut) ile gazelhanlardan Ahmet Hafız, Hacı Nuri Hafız (Nuri Başaran), Gazelhan Mahmud Bitmez (Badıllı Mahmut) gibi önemli gazelhanları en iyi şekilde bilen biri olarak bu konuda araştırma değerlendirmeleri bulunmaktadır.

Bitmez, Üniversite öncesi, Urfa'da okul çağlarında iken yukarıda adı geçen Tahir, Şenses ve Güzelses hariç, diğer gazelhanların birçoğu ile sıra geceleri ortamında bulunup feyz alarak onlardan istifade etmiş, engin bir bilgi ve birikime sahip olmuştur. Bitmez, sadece Musîkî alanına olan ilgi ve bilgisiyyle kalmayıp, Urfa'nın tarihsel süreç içerisindeki gelişimi, eski mimarisi, sosyal ve kültürel yapısı ve diğer sanatlar alanındaki değerleri ile ilgili bilgi birikimine sahiptir.

"Şanlıurfa Sıra Geceleri Geleneği"ni temel kültür olgusu ile bölgesel özellikleri, medeniyetler tarihi ile beraber sosyolojik, kültürel ve geleneksel doku ile kavramış ve Urfa kültürünü kapsamlı olarak incelemiş geniş ve köklü bir birikime sahiptir.

Akademik ve Uluslararası Çalışmaları

İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Çalgı Bölümünde 1988-1995 yıllarında “sanat dalı başkanlığı” görevinde bulundu. Üç yıl süreyle “Mızraplı Çalgılar Ana Sanat Dalı Başkanlığı” görevinde bulundu.

1990 yılında İTÜ Sosyal Bilimler Bölümünde “Tanburi Cemil Bey’in Tanbur İcrasının Özellikleri”ni araştırıp incelediği bir çalışma ile “Yüksek lisans” yaptı. Bakü Üzeyir Hacıbeyli Müzik Akademisi’nde Doktorasını tamamladı.

Uzun süredir İTÜ (BİSED) Bilimsel ve Sanatsal Etkinlikleri Düzenleme Kurulu Başkanlığını yürütmektedir. Üniversitede müzik bilim alanında, lisans ve lisansüstü tez danışmanlığı yürütmektedir. Bilimsel çalışma alanında Üniversite’nin, yeniden yapılanması çerçevesinde öğretim üyelerinden talepte bulunduğu ders önerileri konusunda, Rektörlüğe sunduğu kapsamlı 5 adet ayrı ders programı senatoda oy birliği ile başarılı ve uygun bulunmuş, bu dersler şu anda konservatuvarın eğitim ve öğretim programlarında uygulanmaktadır.

Bilimsel çalışmalar yaptığı alan içinde Konservatuvar eğitimi sırasında hocası Prof. Mutlu Torun’dan Ud dersi aldı. Türk Müziği teorisini Neyzen Akagündüz Kutbay, Bekir Sıdkı Sezgin, Niyazi Sayın ve Cinuçen Tanrıkorur’dan öğrendi. Eğitimi sırasında Kemal Batanay, Naime Batanay, Sadettin Heper, Prof. Dr. Faruk Timurtaş, Prof. Dr. Esat Kabaklı, Yılmaz Öztuna, Hürşit Ungay gibi önemli şahsiyetler hocası olmuşlardır.

Ud virtüözü Bitmez, öğrenim yılları ve sonrasında tanbur virtüözü Cemil Bey’in makam ve icra anlayışını analiz ederek, ileri teknik, üslup ve tavrı üzerine ciddi ve kapsamlı araştırmalar yaptı. Dünya’nın en önde gelen ud sanatçıları arasında gösterilen Bitmez, Şerif Muhiddin Targan’ın virtüozitesi, Udi Nevres Bey, Yorgo Bacanos ve Cinuçen Tanrıkorur gibi büyük ustaların Ud icralarını, tarzlarını ve teknik özelliklerini inceleyerek, temelde geleneksel ve klasik öğelere bağlı üslup ve tavrıyla kendine has ileri bir icra tekniği geliştirdi. Ud’dan çıkardığı parlak, net ses ve ileri tekniği, usta icracı ve dinleyenler tarafından önemle vurgulanan en belirgin özelliklerindedir.

Bitmez, ud icracılığının yanında eski bir Türk çalgısı olan lavta ve yardımcı olarak da tanbur çalmaktadır.

Konserleri-Workshop ve Master Class'ları

Bitmez Türk Müziğini temsilen (Almanya, İtalya, “Sicilya, Sardünya adası, Venedik”, Hollanda, Fransa, Fas, Tunus, İngiltere, Cezayir, Lübnan, İsrail, Brezilya, Amerika, Belçika, Romanya,

Bulgaristan, Yunanistan, İsveç, Norveç, Danimarka, Finlandiya, İsviçre, İspanya, Sudan, Rusya, Avusturya, Katar, Filistin, Suriye gibi çok sayıda ülkenin birçok şehrinde uluslararası müzik festivalleri kapsamında sayısız konserler ve seminerler verip, workshop ve master class'lar yapmıştır.

1992’de Lawrence “Butch” Morris Caz topluluğu ile Cemal Reşit Rey Konser Salonu’nda çaldı.

1993’de Neyzen Kudsi Erguner ile Fransız, İspanyol ve Türk sanatçılarından oluşan grupta Tasavvuftan Flamenkoya adlı proje ile önce Uluslararası İstanbul Müzik Festivali, sonrasında Barselona’da Anfi Tiyatroda konser verdi. Bu çalışma CD ve kaset olarak gerçekleşti.

1995’de İhsan Özgen yönetiminde Anatolia grubu ile Cemal Reşit Rey Konser Salonunda “Tanburi Cemil Bey ve İzlenimler” adlı projede çaldı.

1998 yılında, Türk kültürünü, tarihi yapılarını korumak, yaşatmak ve bu zengin mirası ulusal bilinç ve sorumluluk anlayışı içinde önce ülkemize, sonra evrensel bir değere taşıyarak, dünya mirası olarak kalmasını sağlamak amacı ile kısa bir süre, tarihi “Zeyrek Evleri”nin kültür ve sanat kurulu başkanlığı görevini yürüttü.

1996’da İsviçre’nin Cenevre ve Bern şehirlerinde ‘Ateliers d’ethnomusicologie’nin daveti üzerine 3 ud resitali ve konferans verdi.

1999’da Montreoux Jazz Festivali’nde Jazz grubu ile birlikte Kudsi Erguner ile beraber “Osmanlıda Saz müziği” repertuarından oluşan bir konser verdi. Aynı konser Almanya’nın “NDR” yayın organizasyonunun katkılarıyla Hamburg, Bremen ve Mannheim şehirlerinde tekrarlandı.

2000 yılında Fransa’nın “Perpignan” şehrinde “Festival de Musique Sacree” de Musiques, chants Soufis et Flamenco (Tasavvuftan Flamenkoya) projesinde çaldı.

2000 yılında Venedik (Venesia Italy) de festival kapsamında iki Mevlevi Ayini icrasına ud ile katıldı.

Aralık 2000’de “Miskenot sha’anomin, jerusalem” (Kudüs) ile Prof. Edwin Seroussi yönetiminde Hebrew Üniversitesi’nin birlikte organize ettikleri ve “Mediterranean Musical Dialogue” No.5 diye adlandırılan çalışmalara resmi olarak davet edilerek konferans ve 1 hafta süren Türk Müzik teorisi, ud dersleri (workshope ve masterclass) ve iki resital verdi.

2000 yılı Şubat ayında Theater AAN Het Vruthof’un organizasyonunda Kudsi Erguner topluluğu ile Prins Kantemir ve Ali Ufki Bey’in Repertuarından oluşan Rotterdam, Den Haag, Maastricht, Gent, Bruxelle, Antwerpen, Amsterdam, Utrecht’tte 8 konserde çaldı. Bu proje CD olarak çıktı.

14.06.2000 tarihinde Uluslararası İzmir, 16.06.2000 tarihinde de Uluslararası İstanbul Müzik Festivalleri’nde Fransız Yaylı Sazlar Orkestrası,

1

Perküsyon (percussion) grubu, Türk Müziği sazlarından oluşan büyük orkestra ile Fransız, Türk ve Hintli ünlü ses sanatçılarından eşlik ettiği, (tamamı Nazım Hikmet'in şiirlerinin bestelerinden oluşan) "Ölüm ve Yaşama Dair" adlı iki konsere ud icracısı olarak katıldı. Bu çalışma CD olarak hazırlandı.

2002'de Fas Krallığı'nın davetlisi olarak Kudsi Erguner grubu ile beraber "Osmanlı Davulları" projesi ile festival açılış konserinde çaldı.

2003'te Uluslararası İstanbul Müzik Festivali'nde dünyaca ünlü kemancı Shlomo Mintz, Cihad Aşkın, İsraili geleneksel kemancı Yair Dallah ve Erkan Oğur'la birlikte çaldı.

2004'te Selanik'te bulunan En Chordais Müzik Okulu'nun organizasyonu ile gerçekleştirilen "Geleneksel Akdeniz Müzikleri" projesinde iki seminer ve bir konser gerçekleştirdi.

2004'te Doğu Kudüs (Filistin) uluslararası festivalinde iki konser verdi.

2004'te Berlin'de düzenlenen "Şimdi Now" Festivalinde konser verdi.

2004'te Beyrut'ta gerçekleştirilen Osmanlı ve Flamenko müzikleri buluşması ile bir Konser, Ulusal Beyrut Konservatuarında ise seminer verdi ve master class yaptı.

Avrupa Birliği'nin desteği ile kurulmuş ve üç yıl devam eden, "Akdeniz müzikleri" projesi çerçevesinde 08-11 Haziran 2005 tarihlerinde "Uluslararası Ud Mitingi" (International Lute Meeting) adı ile gerçekleştirilen projede, her ülkeyi temsil etmek üzere en önde gelen ve dünyaca tanınmış bir ud sanatçısının davet edildiği buluşmada Türkiye'yi temsil etmek üzere Atina'da Ud resitali verdi. Ayrıca bir seminer ve master class gerçekleştirdi.

06-09 Temmuz 2005 tarihlerinde Uluslararası Filistin Festivali'nde (PALESTINE INTERNATIONAL FESTİVAL 2005) Ramallah'ta konser verdi.

18 Kasım 2005'te "Goethe'nin Divânı'ndan Gazeller" projesinde icracı olarak yer aldı. Devamında aynı proje ile "Şimdi Stuttgart" Festivali'ne icracı olarak katıldı.

28 Kasım-10 Aralık 2005 tarihlerinde resmi görevli olarak davet edildiği Şam Yüksek Müzik Enstitüsü'nde bir seminer verdi. Aynı Enstitüde Türk Müziği Ses Sistemi, makam bilgileri ve ud

konularında ders vererek Şam ünlü opera binasında bir konser gerçekleştirdi.

05 Mart 2006'da Cemal Reşit Rey konser salonunda kendi projesi olan "Güneşin Doğuşu" adlı bir konser verdi.

18 Mart 2006'da 90. vefat yıldönümü anısına "Tanburi Cemil Bey" konulu bir açık oturum düzenleyerek oturumu yönetti ve aynı zamanda Tanburi Cemil Bey'e ait eser örnekleriyle konser gerçekleştirdi.

9 Ekim 2006'da kendi oluşturduğu "İstanbul Sazkâr Topluluğu" ile "III. Selim'den Tanburi Cemil Bey'e" adlı proje ile CRR (Cemal Reşit Rey) konser salonunda bir konser verdi.

27 Aralık 2006'da Cezayir'de düzenlenen "Birinci Endülüs Müzik Festivali'ne" Uluslararası bilim adamlarından oluşan prestijli bir yarışmaya Jüri Üyesi olarak katıldı ve bir performans gerçekleştirdi.

2006 yılında Suriye Devleti'nin, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nden talep ettiği eğitimci konusunda, Yüksek Öğretim Kurumu'nun Teknik Üniversite'den görevlendirmesiyle 10 günlük süreyle "Şam Yüksek Müzik Enstitüsü"nde ders verdi. Bu arada iki ülke arasında eğitim ve öğretim amaçlı iş birliği prensip kararı alındı.

2005-2006 yıllarında İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür Dairesi Başkanlığı ve Kültür AŞ'nin ortak yürüttüğü bilimsel ve sanatsal alanda her ay düzenlenen etkinlikler çerçevesinde iki konser ve açık oturum hazırladı. Her ay bir tane olmak üzere "Türk Musikîsinin Saz Virtüözleri"ni anma ve konserleri düzenledi ki bunlar sırasıyla; "Tanburi Cemil Bey, Yorgo Bacanos, Şerif Muhiddin Targan, Udi Nevres Bey" olarak gerçekleşti. Sonuncu programda Türk Saz Musikîsi'nin büyük bestekârı olan "Refik Fersan" anılıp onun, eserleri seslendirilmek üzere konser gerçekleştirildi. Yine her ay bir tane olmak üzere farklı makam ve repertuardan oluşan "Türk Fasil Musikîsi" konserleri gerçekleştirdi. İlki gerek anma ve konserler gerekse Fasil Musikîsi konserleri şeklinde Türkiye'nin en seçkin saz ve ses ustalarının içinde yer aldığı ve bu Musikîyi temsil eden kalan tek serhanende (Baş hanende) olan Nurettin Çelik'in de katılımıyla

Bitmez'in oluşturduğu "İstanbul Sazkâr Topluluğu" ile gerçekleştirildi.

02 Aralık 2007'de kendi oluşturduğu "İstanbul Sazkâr Topluluğu" ile, "Müziğin Renkleri" adlı bir projesi ile Cemal Reşit Rey konser salonunda bir konser verdi.

2006-2007 arasında, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür Dairesi Başkanlığı, Kültür Müdürlüğü ve Kültür AŞ'nin ortak yürüttüğü etkinlikler çerçevesinde periyodik olarak yıl boyunca her ay düzenli olarak "Kartal Bülent Ecevit" ve "Altunîzâde Kültür Merkezi"nde düzenli olmak üzere her ay iki konser gerçekleştirdi.

25 Şubat 2008'de, Doğu müziklerini temsil eden büyük coğrafyada, Türk, Arap ve Rum kültür alışverişlerinin kullanmış oldukları aynı müzik sisteminin temelinde farklı icra karakterlerini ortaya koyan, Bitmez'e ait olan "Üç Ud'un Hikâyesi" adlı projesini Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nda gerçekleştirdi. KONSERE Mısır'dan (Kahire) Udi Naseer Shamma, Yunanistan'dan (Selânik) Udi Kyriakos Kalaitzidis isimli sanatçılar katıldılar.

2008-2009 arasında, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kültür Dairesi Başkanlığı, Kültür Müdürlüğü ve Kültür AŞ'nin ortak yürüttüğü etkinlikler çerçevesinde periyodik olarak yıl boyunca her ay düzenli olarak konser gerçekleştirdi.

2009 Haziran tarihinde Beyrut "Holly Sipirit Üniversitesi Arap Müzik Akademisi" tarafından "Jüri üyesi" olarak davet edildi. Uluslararası 18-30 yaş arası en iyi Ud icracısı yarışmasında "Jüri Başkanlığı" yaptı. İTÜ Türk Musikîsi Devlet Konservatuari'nden mezun ettiği ve yüksek lisans yapmakta olan öğrencisi bu yarışmada Dünya ikincisi olarak ülkemize büyük ödül kazandı. Bitmez, Beyrut'ta ayrıca bir "workshop" ve "Ud" resitali gerçekleştirdi.

2009 Temmuz ayında Tunus Arap Müzik Konservatuari'nin davetlisi olarak katıldığı (Summer

Camp) Yaz Kampı adıyla düzenlenen, çok sayıda öğrenciye 8 gün hızlandırılmış Türk Müziği Eğitimi (Ud) verdi ve bir de konser gerçekleştirdi.

2009 Ağustos ayında Suriye Müzik Akademisi tarafından "Jüri üyesi" olarak Şam'a davet edildi. Beyrut'taki yarışmanın bu defa ikinci ayağı olan Uluslararası 9-13 ve 14-18 yaş arası olmak üzere iki ayrı kategoride Uluslararası en iyi Ud icracısı yarışması yapıldı. Bitmez, bu davette bir "Ud" resitali gerçekleştirdi.

İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti etkinliklerinde "Hattat Sultan Bestekârlar" konulu "Yazı'nın Müziği" adlı projesini 31 Mayıs 2010 tarihinde Cemal Reşit Rey sahnesinde gerçekleştirdi.

25-30 Ekim 2010'da Doğu Kudüs Festivali kapsamında, sırasıyla; Betlehem, Ramallah ve Filistin'de 3 konser ve bir seminer gerçekleştirdi.

3 Kasım 2010'da, Filistin'in yıllardır içinde bulunduğu savaşı, uğradığı haksızlıklar ve trajediyi anlatan Filistinli sanatçıların katılımıyla "Mızrabın Gözyaşı" adlı projesiyle CRR de bir konser projesini gerçekleştirdi.

12 Aralık 2010'da, Katar Doha Festivaline grubu olan "İstanbul Sazkâr Topluluğu" ile bir konser gerçekleştirdi.

23 Ocak 2011'de Ministry of Culture Dar Al Assad for Culture & Arts'ın düzenlediği etkinlik çerçevesinde Opera House de grubu olan "İstanbul Sazkâr Topluluğu" ile "Longa ve Sirtolar" adlı bir konser gerçekleştirdi.

25-30 Temmuz 2011 tarihlerinde, Birinci Uluslararası Bağdat Müzik Forumuna katılarak bir Ud resitali ve bir konferans gerçekleştirdi.

26-29 2011 tarihleri arasında "Anatolia" grubu ile Romanya'nın başşehri Bükreşte "Ege ve Balkan Dansları" adlı bir konser gerçekleştirdi.

31 Aralık 2011'de; İBB Kültür ve Sanat Etkinlikleri çerçevesinde Altunîzâde Kültür Merkezinde bir konser gerçekleştirdi.

01-06 2012 tarihlerinde, Birleşik Arap Emirliği'ne bağlı "Beytül Ud" müzik okulunun özel daveti üzerine gittiği Abu Dhabi' de bir konser, konferans ve workshop gerçekleştirdi.

28 Mayıs 2012'de Uluslararası Fas Tetouan Festivaline Türkiye'nin onur ülke olarak davet edildiği etkinlikte kendi topluluğu ile festivalin de açılış konserini gerçekleştirdi.

30/09/2012-06/10/2012 tarihleri arasında Bükreşte Asociația Pentru Cultura și Tradiție Anton Pann ve Yunus Emre Kültür Merkezi'nin ortak çalışması ile gerçekleştirilen kültür ve sanat etkinliklerinde Bükreşte bir hafta süreli masterclass ve bir konser gerçekleştirdi.

25 Ocak 2013'te Cemal Reşit Rey konser salonunda "Türk Müziğinin iki Usta hanımefendisi" Lâle Nerkiş Hanımlar isimli projesiyle kendi grubu

olan "İstanbul Sazkâr Topluluğu" ile bir konser gerçekleştirdi.

7 Nisan 2013'te Ud-Perküsyon ikili olarak Jarrod Cagwin ile İTÜ Maçka'da bir konser gerçekleştirdi.

2-7 Temmuz 2013 tarihlerinde Kapadokya (Ürgüp) da Ud-Perküsyon ikili olarak iki konser gerçekleştirdi.

12 Temmuz 2013'te Üsküdar Belediyesi kültür etkinlikleri çerçevesinde Grubu olan "İstanbul Sazkâr Topluluğu" eşliğinde projesi olan "İki Ses Bir Nefes" (İstanbul Hafızları) adlı tasavvuf konseri gerçekleştirdi.

22 Ekim 2014'te, İTÜ Türk Musikîsi Devlet Konservatuvarı Bilimsel ve Sanatsal Etkinlikleri Düzenleme Kurulu (BİSED) çerçevesinde hazırlanan "Gurbetten Sılaya" adlı Erzincan Türküleri konserinde konuk icracı olarak yer aldı.

2014 yılında farklı birçok yerde grubu bulunan projesi olan "İki Ses Bir Nefes" adlı tasavvuf grubu ile birçok konser gerçekleştirdi.

09 Aralık 2014'te, Müzik İleri Araştırmaları Merkezi (MİAM) 15. Yıl gala konserinde icracı olarak yer aldı.

19 Kasım 2014'te Küçük Çekmece Belediyesi'nin Ehl-i Makâm etkinlikleri çerçevesinde, Amerikalı ünlü perküsyonist Jarrod Cagwin ile beraber, Geleneksel Sanatlar Akademisi'nde projesi olan "Güneşin Doğuşu" adlı bir konser gerçekleştirdi.

22 Şubat 2015'te Tuzla Belediyesi kültür etkinlikleri çerçevesinde "İdris Güllüce" kültür merkezinde Grubu olan "İstanbul Sakâr Topluluğu" eşliğinde projesi olan "İki Ses Bir Nefes" (İstanbul Hafızları) adlı tasavvuf konseri gerçekleştirdi.

25 Şubat 2015 tarihinde Küçük Çekmece Belediyesi kültür etkinlikleri çerçevesinde "Sefaköy ve kültür sanat merkezinde" Grubu olan "İstanbul Sakâr Topluluğu" eşliğinde projesi olan "İki Ses Bir Nefes" (İstanbul Hafızları) adlı tasavvuf konseri gerçekleştirdi.

07 Şubat 2015'te, Şanlıurfa Eyyübiye Belediyesinin kültür ve sanat etkinlikleri çerçevesinde Amerikalı ünlü perküsyonist Jarrod Cagwin ile projesi olan "Güneşin Doğuşu" ve Şanlıurfa'da tarihinde bir ilk olan kadın Hattat ve Ebruzen Zehra Mintaç'ın kendi yaptığı çalışmalarında yer aldığı slayt gösterili sergi ile beraber İki yolun Buluşması adlı bir konser gerçekleştirdi.

01 Mart 2015'te, Cihat Aşkın'ın projesi olan "Dünyanın Kemanları" adlı Cemal Reşit Rey (CRR) konser salonunda Ürdünlü bir kemancı ile konuk sanatçı olarak performans gerçekleştirdi.

15-19 Ekim 2015 tarihleri arasında, Filistin Devleti Birzeit Üniversitesi ve Edwar Said Konservatuvarı organizasyonu ile gerçekleştirilen 5 günlük etkinlik çerçevesinde başta Kudüs olmak üzere Ramallah, Nablus (Batı Şeria) ve Betlehem'de seminer ve

Konserler gerçekleştirdi. Her şehrin okullarında Türk müziği eğitimi ve Ud dersleri verdi.

08-11 Mart 2015 tarihleri arasında Katar Emirine bağlı Member of Qatar Foundation'ın davetlisi olarak gittiği Katar Müzik Akademisi'nde Workshop, Masterclass ve bir konser gerçekleştirdi.

30 Mart 2015'te, Tunustan davet ettiği "Canara Ensemble" ve grubu olan "İstanbul Sazkâr Topluluğu" ile "Doğudan Yükselen Sesler" adlı projesini Cemal Reşit Rey konser salonunda gerçekleştirdi. Projede Tunustan Bayan Meherzia Touil, Türkiye'den Bekir Ünlüataer yer aldı.

12-22 Mart 2017 tarihleri arasında Qatar'ın Qatara bölgesinde gerçekleştirilen Uluslararası I. Ud festivaline katıldı ve bir Ud resitali gerçekleştirdi. Birçok TV kanalları ve radyo programlarında konuk olarak yer aldı.

26 Mart 2017'de "FarabiZiryab" adlı projesi ile kendi gurubu olan "İstanbul Sazkâr Topluluğu", İspanya Endülüs-Flamenko, Bağdat Ziryab toplulukları ve Yunanistan'ın da yer aldığı geniş bir gurupla Cemal Reşit Rey'de konser gerçekleştirdi.

2018 Nisan ayında Qatar'ın (Doha) Qatara bölgesinde gerçekleştirilen Uluslararası II. Ud festivalinde ana teması "Al Farabi" olan bir konferansı ve Grubu olan "İstanbul Sazkâr Topluluğu" ile de aynı festivalin açılış konserini gerçekleştirdi.

2020 yılı Şubat ayında, Qatar'da düzenlenen bestesi Riyad Al-Sunbati'ye ait olan "Kutsal Üçleme" adlı eserin seslendirildiği, Qatar Flarmoni Orkestrası ile Ud eşliğinde bir konser gerçekleştirdi.

Akademik Araştırmaları ve Çalışmaları

Müzikoloji alanında çeşitli yazı ve makaleleri bulunmakta olan Bitmez'in "İleri Ud Teknikleri" başlığı altında kapsamlı ve önemli bir Metod çalışması devam etmektedir. Bununla beraber "Anadolu Gazelhanları" başlıklı bir kitap çalışması, ayrıca daha net ve anlaşılabilir olması bakımından hazırlamakta olduğu "makam analizi ve makamlar arasında köprüler" başlıklı diğer bir önemli çalışması devam etmektedir.

Bilimsel çalışmalar yaptığı alan içinde aynı zamanda Urfa folkloru ile ilgili proje çalışmaları bulunmaktadır. Bunlardan ilki "Urfa'da makam geleneği'nin temel kaynağı, tanım ve kavramlarının doğru ifadelendirilmeleri"dir. Bir diğeri ise; "Urfa'da Folklorik İlâhiler" konulu bir çalışma'dır.

Bilimsel alanda geniş araştırma ve incelemeleriyle bilinen Bitmez'in Osmanlıca'dan Türkçe'ye çeviri yaptığı iki adet Ud metodu basıma hazır bulunmaktadır. Bunlardan ilki Selânikli Hafız Mehmet'e ait olan ve 1900 yılında Nesih yazı karakteriyle basılmış olan orijinalinden çevrilmiş ilk

Ud metodu'dur. İkincisi ise; Udi Ali Salâhi Bey'e ait olan ve 1910 yılında "Rika" yazı karakteriyle basılmış olan orijinalinden çevirilmiş ikinci Ud metodu'dur. Bu orijinal baskılı her iki metod da Bitmez'in arşivindedir.

Bitmez'in zengin bir taş plak koleksiyonu bulunmaktadır. Bunlardan en önemlisi şu anda Türkiye'de sahip olunması bakımından az bulunan "Tanburi Cemil Bey" taş plakları'dır. Bununla beraber gerek Gazel geleneği ile ilgili önemli gazelhanların, gerekse ünlü ve önemli ses sanatkarlarının taş plakları koleksiyonunda mevcut bulunmaktadır. Zaman zaman çeşitli kültür merkezlerinde "gramofon" sergisi düzenleyerek müzikal ve tarihsel açıklamalı taş plâk dinletileri sunmaktadır.

Kurucusu ve yöneticisi bulunduğu "İstanbul Sazkâr Topluluğu" ile musikî geleneğine bağlı, icra bütünlüğü, musikîmizin eser icrasındaki müzikal estetik, süslemeleri, çarpma, üçleme (trio), nüans, yorum ve ifadelerinin tümünü konserlerinde ortaya koyma amacını taşımaktadır.

Besteciliği

Müzikoloji alanında geniş araştırma-inceleme ve çalışmalar yapmakta olan Bitmez'in Türk Müziğinin çeşitli formlarında bestelenmiş çok sayıda saz ve sözlü eserleri mevcuttur.

Bitmez'in enstrümantal ve sözlü olmak üzere çok sayıda bestesi bulunmaktadır. Bestelerinin birçoğu TRT'nin repertuarındadır. Yaptığı çok sayıda Peşrev, Saz Semâi, longa ve sirtö örnekleri bulunmaktadır. Yeni müzik arayışları ile modern çalışmalar yapmaktadır.

Müzik Albümleri

"İstanbul Kanatlarımın Altında" adlı sinema filminin müziklerine fikirleri ve Ud icrası ile katıldı. Aynı zamanda bu filmin müzikleri Türkiye'de ilk defa "CD" olarak çıktı.

1992'de kemençe virtüözü İhsan Özgen ile "Anatolia" adı altında "Ege ve Balkan Dansları" müziklerinden oluşan çeşitli konserler verdi. Bu çalışma "CD" ve kaset olarak gerçekleşti.

Bitmez'in, "İstanbul Rüyası" adlı enstrümantal albümü A. K Müzik Yapım tarafından yayınlandı.

Dünya müzik marketlerinde yer alan birçok farklı müziklerle 20'yi aşan CD'ye fikirleri ve Ud icrası ile katılmıştır. Bunlardan; Bekir Sıdkı Sezgin yürütücülüğünde Yapı Kredi Yayınları'ndan "Büyük Besteler-Büyük Ustalar, Kudsi Erguner'in projelerinden "Tasavvufun Flamenko"ya, "Sufi-Jazz", "Osmanlı Davulları", "İstanbul Kanatlarımın Altında" Sinema Film müziği, "Tatyos Efendi" saz ve sözlü eserleri, "Gazeller", "Tanburi Cemil Bey" eserleri, "Kantemiroğlu ve Ali Ufki Bey", "Rembetiko", kemençe virtüözü İhsan Özgen'le

beraber "Ege ve Balkan Dansları", kişisel ve ilki olan "Güneşin Doğuşu" albümü gibi çalışmalar bazılarıdır.

Radyo ve Televizyon Programları

Türkiyedeki televizyon kanalları başta olmak üzere TRT 1, TRT Haber, TRT Kültür ve Sanat, TRT Arap, TRT Çocuk, TRT Türk, TRT Müzik, NTV, CINE5, STV, TGRT Haber, CEM TV, vs... Yabancı ülkelerdeki televizyonlardan; ATİNA TV, CNBC, KUVEYT, ABUDABİ TV, DUBAİ TV, KATAR TV FAS TV, IRAK AL REŞİT TV, KAHİRE TV, TUNUS TV, KUDÜS ve RAMALLAH TV Ulusal TV, programlarına konuk konuşmacı ve icracı olarak katıldı. Paris Radyolarında program yaptı ve konuşmacı olarak yer aldı. Nisan 2017 de Al Jazeera Televizyonu İstanbul'a gelerek kendisi hakkında bir belgesel film çektiler. Birçok Resmî ve Özel radyolarda; konuşmacı ve program konuğu olarak yer aldı.

Uluslararası Jürü Üyelikleri

Beyrut Uluslararası Ud yarışması Jürî Başkanlığı (Lübnan)

Şam Uluslararası Ud Yarışması Jürî Üyeliği (Suriye)

Bağdat Uluslararası Birinci Müzik Forumu Jürî Üyeliği ve konferans tertip üyeliği.

Bakü Uluslararası "Mugam" Yarışması Jürî üyeliği 2021' yılı Ocak ayından itibaren İTÜ 250. yılı kutlamaları Rektörlük üst kuruluna seçildi.

18-28 Eylül 2022 tarihleri arasında Beyrut'ta düzenlenen "Uluslararası En İyi Ud Yarışması'nda" Jürî üyesi olarak yer aldı ve Ud performansı gerçekleştirdi.

Bitmez'in aldığı bazı ödüller:

1990 yılında Milliyet Gazetesi'nin hazırlayıp sunduğu yılın en sevilen 10 şarkı yarışmasında "Seni Sordum Yıldızlara" adlı Beyatî makamındaki bestesi ödül almıştır. Bu eseri Zeki Müren ve birçok sanatçı seslendirmiştir.

1995 yılında aynı gazetenin aynı düzenlemeyle yaptığı yarışmada "Ömrümü Çalan Yıllar" adlı Hüseyinî şarkısı yılın en sevilen şarkı yarışmaları ödülünü almıştır.

1991 yılında Çevre Bakanlığı'nın düzenlediği çevre konulu ve Türk Musikîsi makamı esas alınarak düzenlenen çocuk şarkı yarışmasında "Tertemiz Bir Dünya"; "Türkiye ikincilik ödülü"nü aldı

Fotoğraf Yazıları

- 1 Mehmet Bitmez'tarafından hazırlanmış olan UD taksimleri cd'leri 'Güneşin Doğuşu' ve 'Sonsuzluk'
- 2 UD Virtüözü Mehmet Bitmez ve Araştırmacı S.Sabri Kürkçüoğlu ile

Düyek

♩ = 192

Beyati Şarkı

SENİ SORDUM YILDIZLARA

Müzik: MEHMET BİTMEZ

Söz: MUSTAFA GÜLER

Aranağmesi

1

2

Mev sim lər den ilk ba har ken (Saz

Go nul le re aşk do lar ken (Saz

Seni Sordum Yıldızlara

Mevsimlerden ilkbaharken
Gönüllere aşk dolarken
Sevenler hep eş ararken
Neden benden kaçiverdin
Sevenler hep eş ararken
Neden benden kaçiverdin

Seni sordum yıldızlara
Seni sordum yalnızlara
Seni sordum kuşlara
Uçan kuşlara

Hani beni seviyordun
Yalnız benle gülüyordun
Yokluğumda özlüyordun
Neden benden bıkıverdin
Yokluğumda özlüyordun
Neden benden bıkıverdin

Seni sordum yıldızlara
Seni sordum yalnızlara
Seni sordum kuşlara
Uçan kuşlara

Leylaklarla acıyordun
Mutluluklar saçıyordun
Seni sevdim biliyordun
Neden bana küsüverdin
Seni sevdim biliyordun
Neden bana küsüverdin

Seni sordum yıldızlara
Seni sordum yalnızlara
Seni sordum kuşlara
Uçan kuşlara

İsmi hep anar oldum
Hiç dinmeyen acı duydum
Gidişinle harap oldum
Neden benden kaçiverdin
Gidişinle harap oldum
Neden benden kaçiverdin

Seni sordum yıldızlara
Seni sordum yalnızlara
Seni sordum kuşlara
Uçan kuşlara
Uçan kuşlara
Uçan kuşlara

Şanlıurfa'nın Geleneksel Mutfak Kültürü

Ögr. Gör. S. Sabri KÜRÇÜOĞLU
Şehir Kültürü Araştırmacısı

Zengin bir beslenme kültürüne sahip Şanlıurfa'nın yemek kültürü tarihi geçmişinden beslenerek günümüze ulaşmıştır. Çiğköftenin doğuşunun Hz. İbrahim ile ilişkilendirilmesi; ünlü "boranı" yemeğinin adını Türk Hakanı Buğra Han'dan aldığına inanılması tarihi geçmişe örneklerdir. Damak zevkine önem veren Şanlıurlular günümüzde zengin çeşitte ve güzellikte yemeklerle beslenmelerini sürdürmektedirler.

Yörede her türlü tahılın ve bakliyatın bolca üretilmesi ve hayvancılığın yaygın olması iklim ve coğrafyanın uygun olması ile alışkanlıklar yemek çeşitlerini oluşturmuştur.

Misafir sevme ve misafirlere emekli-zahmetli yemekler hazırlama, ev sahibinin misafire verdiği önemi gösterir yöre kültüründe.

Evlıya Çelebi 1649 yılının sonunda Urfa'yı ziyaret ettikten sonra, bir bölümünde Urfa'yı anlattığı

"seyahatname"sinde; "... Bu Urfa şehrinin Harran tarafına Halil Nehri'nin tarafı baştan başa bağ, bahçe ve müşebbek bostanlar olduğundan yazda kışta sebzeleri boldur. İç kalenin ensesindeki Damlacık dağı üzerinde tamamen bağ ve bahçedir. Arz-ı Mukaddes'te bu Urfa narı meşhurdur. Urfa Narı bütün alemde beğenilir. Has ve beyaz lavaşa ekmeği, sacda pişen gül pembe yaprağı gibi yufka beyaz ekmeği, tandır kebabı, dut şarabı ve ipeği gayet meşhurdur. Bu Urfa halkı gayetle garip dostu ve gönül okşayan adamlardır. Gece ve gündüz misafirsiz yemek yemezler" diye yazmıştır.

Bir eve misafir geleceği duyulduğu zaman, yakın akraba veya komşulardan yemeğin türüne göre bu konuda becerikli olanlar o eve yardıma gelirler. Bu yardımlaşma özellikle hazırlanması zor yemek yapılacağı zaman veya kalabalık misafir geleceği zaman geçerlidir.

Düğün, toplantı ve davet yemeklerinde masraflı ve güzel yemekler hazırlanır. Yapılan her türlü yemekli toplantıyı ve sofrayı, başta "çiğköfte" olmak üzere acılı, baharatlı, bol salçalı, yağlı, etli zengin yemek çeşitleri süsler.

Yörenin belirgin bir yemek grubu olan kebaplar ile içli köfte ve çiğköfte bölgesel coğrafyayı aşarak bütün Türkiye'ye yayılmıştır. "Meyan balı şerbeti" ve "mırza" ise yerel içeceklerin başında gelir.

Mutfak Kültürünü Oluşturan Urfa Evleri

Mutfak kültürünü oluşturan önemli etkenlerden biri geleneksel yaşam ve evlerin mimari yapısıdır. Selâmlık (erkek misafirlerin ağırlandığı birkaç odalı bölüm, ahır-develik) ile haremlik bölümlerinden oluşan "geleneksel Urfa evleri"nin haremlik bölümünün ortasında hayat (avlu), avlunun ortasında içinde asma, dut, incir, kebbat ağaçları bulunan çiçeklik ve havuz, avlunun etrafında tandırlık (mutfak) ile kışlık-yazlık odalar ve zerzembe (bodrum kiler); birinci katta yazlık-kışlık eyvan ve odalar, odaların önünde gezenek ve yazlık (teras); ikinci katta genişçe dam ve 1-2 oda yer alır.

Evlerde yemek malzemeleri ve zahireler "zerzembe" veya "zehredamı" denilen evin bodrum katında muhafaza edilir. Yazın serin, kışın ılık olan bu mekânda yiyecekler bozulmadan uzunca bir süre kalabilmektedir.

Geleneksel Urfa evleri, salça (frenksuyu), isot reçeli ve İsot (pul biber) kurutulması ile bulgur kaynatılması, şیره-pekmez yapımı, damlarda kurutmalık hazırlanması, "zerzembe"de küplere peynir basılması, sirke yapılması, ekşili ve turşu basılması ve saklanması, "tandırlık"ta ekmeğin yapılması ve aynı anda 7-8 çeşit yemek pişirebilmesine uygun bir mimari yapıya sahiptir.

Bu evler, 1975 yılına kadar şehir halkı tarafından kullanılmış olup daha sonra apartman dairelerine geçiş başlamıştır.

Turizmin gelişmesiyle bu evlerin güzel örnekleri restore edilmiş olup konukevi ve butik otel olarak hizmet vermektedir. İşte bu evlerdeki yaşam, "Şanlıurfa Mutfak Kültürü"nü özgün yapısını koruyarak günümüze gelmesini sağlayan etmenlerden biri olmuştur.

Geleneksel Urfa Ev Mimarisinde Tandırlık (Mutfak)

"Geleneksel Urfa Taş Evleri"nde avlunun bir tarafında yer alan mutfakta "tandırlık" denir. Tandırlık evin büyüklüğüne göre genişlik arz eder. Bazı mutfaklarda 3-4 ocak nişi ve her niş içerisinde çeşitli kazan ve tava ölçülerine göre 2-3 ocak yer alır. Mutfaklar aynı anda 7-8 değişik yemeğin ve ekmeğin pişirildiğini göstermektedir.

Urfa kadınlarının vaktini en çok geçirdiği mekân tandırlıklardır. Eski evlerde ekmek yapma, yemek pişirme, çamaşır yıkama işleri tandırlıkta yapılırdı. Yemekler tandırlıkta odun ateşiyle ocaklarda piştiği gibi, "maltız" veya "gazocağı"nda da pişirilirdi.

Şanlıurfa'da Kışlık Zahire Hazırlığı

Yaz aylarında yetişen ve kışın tazesini olmayan birçok sebze, baharat ve meyve kışın kullanılmak üzere kurutulur. Kurutulmuş kışlık zahire olarak hazırlanır.

İlkbaharın Mart-Nisan aylarında sızanmış büyük küplere kışlık peynir basılır.

Yaz aylarında unluk buğday, sadeyağ, zeytin, mercimek, nohut, Karacadağ pirinci her eve giren zahirelerdendir. Yazın avlularda büyük kazanlarda buğday kaynatılarak damlara serilip kurutulur ve değirmende kırdırılarak bulgur yapılır.

Yazın bağ yaprağından sarmalık-dolmalık salamura yapılır. Yazın Urfa bahçelerinde yetiştirilen isot (biber), kabak, patlıcan, acur gibi sebzelerin içi oyulur ve ipe dizilerek kurutulur.

Bulgur ihtiyacı için Temmuz-Ağustos aylarında evlerde kazanlarda buğday kaynatılır. Kaynatılmış buğday damlarda serilip kurutulduktan sonra makinelerinde iri ve ince çekilerek köftelik ve pilavlık bulgur elde edilir.

Kaynamış buğdayın bir kısmı "döğme" yapılmak üzere "madar"a gönderilir. Döğme, aşure ve lebeni çorbasında kullanılırdı.

"Kuru isot" (pul biber) ve "frenk suyu"nu (salça) Ağustos ve Eylül aylarında Urfalı aileler kendi ihtiyaçlarına yetecek miktarda evde özel olarak hazırlarlar.

Kışın başında evlerde yöreye has "eşkili" (turşu) bolca hazırlanır.

Şire Hazırlama

Kış gecelerinin sevilen tatlısı "şire"nin hazırlanması için eylül ayında yetişen şirelik "azezi üzümü"nden yapılır.

Bağ mevsiminde üzümler kesilir, evlerde taş curunlarda ezilir, kazanlar kaynar, şerbetler pişer, şireler (bastık, çekçek, kesme, sucuk) yapılır. Ayrıca kara pekmez ile gün pekmezi ve kuru üzüm hazırlanır.

Şanlıurfa'da Davet-Ziyafet ve Toplantı Yemekleri

Şanlıurfalılar, yakın dostlarını ve akrabalarını Ramazan'da, kandillerde veya özel günlerde sık sık davet ederler. Bu davetlerde mevsimine göre Urfa yemeklerinin ve tatlılarının en lezzetli olanları misafirlere ikram edilir.

Geleneksel Bazı Ziyafet ve Toplantı Yemekleri:

Çocuk Yemekleri, Misafir Yemekleri, Muharrem Ayı ve Kandil Günleri (Aziz Günler) Yemekleri, Bayram Yemekleri, Ramazan Yemekleri ve Sahur Yemeği, Sıra Gecesi Yemeği, Sahaniye Yemeği, Harefene Yemeği, Sakal Öpümü-Teşekkür Yemeği, Asbap (Esvap) Gecesi Yemeği, Süpha Yemeği, Duvak Gecesi Yemeği, Gelin Hamamı Yemeği ve Gelin Davetleri, Diş Hediği, Sünnet Yemeği, Hac Yemeği, Taziye Yemeği.

Şanlıurfa Çarşısı Yemekleri

Çalışan erkeğin öğlen eve yemeğe gelmesi zaman kaybı olacağından, erkeklerin öğlenleri farklı bir yemek kültürü meydana gelmiş ve "Çarşı Mutfağı" yemeklerini oluşturmuştur. Bu çarşı mutfağından kente gelen yabancılar da yemek ihtiyaçlarını karşılamaktadırlar.

Urfa çarşılarında sabahları mercimek çorbası, börek-süt, kelle-paça, tirit, ciğer kebabı (dalak-yürek); öğlenleri kebab türleri, güveç, tepsi kebabı, pırzola, tava yemekleri, patlıcan-isot dürümleri, lolaz (börülce)-ekmek dürümü, yoğurt-ekmek, helva-ekmek, lahmacun esnafın ve çalışanların tercih ettiği yemeklerdir.

Ciğer kebabçıları, eskiden çarşılarda esnafın kahvaltıda ciğer dürümü yediği mekanlardı. Günümüzde ise ciğer kebabı büyük ve lüks restoranlarda yerini almış ve çok ilgi görerek her öğün yenilen yemek olmuştur.

Şanlıurfa Mutfağında Yiyecek Çeşitleri

Çorbalar: Lebni çorbası, yoğurt çorbası, un çorbası, hamırlı, mercimek çorbası, pıtır.

Etlî Yemekler: Boranı, frenk tavası, çağala aşısı, pakla

aşısı, hıttı bastırması, soğan tavası, soğan aşısı, su kabağı, bütün balcan, sarımsak aşısı, isot çömleği, bamya çömleği, acır anna-zığı, tatlı bamya, ekşili bamya, erik tavası, ekmek aşısı, kenger aşısı, isot dolması, yaprak sarması, kabak oturtması, dorğama, mimbar, acır bastırması, frenk tavası, soğan tavası, elma aşısı,

Etsiz Yemekler: Saca basma, söğülme, lolaz dürmüğü, kabak içi kavurması, kömeç kavurması, balcan kavurması, pancar kavurması, pürlezzet, ispanak kavurması, döğmeç.

Et Yemekleri: Kaburga, sac kavurması, haşlama, kelle,

Dolmalar: Kabak dolması, patlıcan dolması, isot dolması, acır dolması, has (marul) dolması.

Pilavlar: Şehriyeli bulgur pilavı, kuzu içi, duvaklı pilav, üzlemeli pilav, meyhâne pilavı, firik pilavı (taze buğday başak içinde iken pişirilerek hazırlanır), ciğerli bulgur pilavı, çölmek pilavı, bütün mercimekli bulgur aşısı, balcanlı bulgur aşısı, kemeli bulgur aşısı, pırçıklı (havuçlu) pilav, baklalı bulgur pilavı, mığrıbi pilav.

Piştirilen Köfteler: İçli köfte, dolmalı köfte, basma köftesi, aya köftesi, lıklık köfte, eşkili köfte, köfteli erik, tiritli köfte, masluka (yahudî köftesi), yuvalak,

Yoğurulan Köfteler: Etlî köfte (çiğköfte), yumurtalı köfte, mercimekli köfte, firenli köfte, yağlı köfte, kıyma.

Kömür Ateşinde Yapılan Kebablar: Kıyma kebabı (Sade-Urfa), patatesli kebab, haş haş kebabı, kemeli kebab, elmalı kebab, tike (kuşbaşı) kebabı, tepsi kebabı, balcanlı kebab, soğanlı kebab, frenkli (domatesli) kebab, ciğer kebabı.

Tencere ve Tepside Yapılan Kebablar: Kazan kebabı, müftehi tas kebabı, buhça kebabı, çöp kebabı, kemeli tas kebabı, isot dolması (etli), tepsi kebabı.

Çörek ve Börekler: Semsek, ağzıaçık, ağzıyumuk, şöşbörek, bişe, külünçe, behsimet.

5

Pideler-Ekmekler: Kıymalı ekme (lahmacun), şekerli pendirli ekme, acılı pendirli ekme, yağlı ekme, mercimek ekmeği, darı ekmeği, tırnaklı ekme, açık ekme, bazlamaç.

Salata ve Cacıklar: Bostana, kemeli cacık, zeytun bostanası, yumurta bostanası, patates bostanası, pakla bostanası, koruk salatası (koruk suyundan sarımsaklı naneli), pencercacığı, has cacığı.

Tatlılar: Peynirli kadayıf, hırtlevik, katmer, halbır hurması, daş ekmeği, aşır aşı (aşure), palıza, fakir şillığı, şillik, incir datlısı, haside, küncülü akıt, kuymak, zingil, zerde, pekmez, kadı beyni, peynirli helva, un bulamacı, çekçek, kesme, bastık, muska, sütlaç, bastıh kavurması, cevizli ve fıstıklı sucuk.

Yöresel Meyveler: Nar, yeşil erik, kayısı, hıttı, hıyar, yerli üzüm, kavun, tat karpuzu, fıstık, incir, dut, ceviz, çağala, dağdağan, alıç, annep.

Yöresel İçecekler: Meyan balı şerbeti, mirra (acı kahve), seylan çayı (kaçak çay), kaküle şekerinden yapılan şerbet, vişne şerbeti, limonata, pekmez şerbeti.

Yöresel Ot ve Benzeri Besin Kaynakları:

Bunlar; Kırmızı isot, keme (bir çeşit mantar), kenger (yaprakları dikenli, yaban enginarı), acur (tüylü bir çeşit hıyar), hardal (turpgillerden bir bitkinin yaprakları), su yarpuzu (nane cinsi güzel kokulu bir bitki), kuzu kulağı (karabuğdaygillerden sulak yerde yetişen bir bitki), meyan kökü (meyan bitkisinin kuru kökleri), haspır otu (safran), ebegümece (tarla kenarında yetişen bir ot) gibi bitkilendir.

Yemek ile İlgili Şanlıurfa Atasözleri

- Biri yer biri bakar kıyamet o zaman kopar.
Bişmiş aşı savıh (soğuk) su katılmaz.
Pilava konan yağ boşa gitmez.
Et giren yere dert girmez.
Frenksuyu (salça) gibi her şeyin içinde.
Her şeyde şansımız kara, yalnız karpuzda beyazdır.
Her yiğidin bir yoğurt yiyişi vardır.
Kaşıktan aliy, çömçenen dağıdıyor.
Kim der ayranım ekşi?
Pisik (kedi) mimbardan (bağırsak) bağlanmaz.
Tok, acın halinden anlamaz.

Fotoğraf Yazıları

- 1 *Urfa mutfak kültürünün bu derece zengin olmasında geleneksel ev mimarisin de oldukça yüksek etkiye sahip*
- 2 *Geleneksel Urfa Evlerinde tandırlık bölümü aynı anda 7-8 çeşit yemek hazırlanabilmesine olanak sağlamakta*
- 3 *Geleneksel aile yaşamı içerisinde dayanışma halinde olan aile fertleri ve komşular en zahmetli yemekleri beraber yaparlar*
- 4 *Bereketli topraklar üzerinde kurulu olan Urfa tarih boyunca farklı medeniyetlerin hakimiyeti altında yaşamış olması mutfak kültüründe zenginleşmesine etki etmiştir*
- 5 *Günün uzun bir bölümünü kapsayan zahmetli yöresel yemek hazırlığı süreci, aile fertleri ve bayan komşular arasında kaynaşma ve bilgi paylaşımına da zemin hazırlamakta*

Dünya'nın En Eski Mutfağından

Şanlıurfa Yemeklerinden Seçki

Mehtap TEBER

SU KABAĞI

Malzemeler

(8 Kişilik) Malzeme: 1 adet orta boy su kabağı (3 kğ), 750 gr kuzu eti, 1 su bardağı nohut, yarım su bardağı sadeyağ, 2 kaşık salça, 2 tatlı kaşığı toz şeker, tuz, 2 tatlı kaşığı limontuzu veya 1 su bardağı koruk suyu, 1 kğ domates.

Hazırlanışı

12 saat suya konulan nohut süzülür ve bir tencerede suyla haşlanır. Doğranmış et yağda önce hafifçe pişirilir sonra salça ilave edilerek iyice kavrulur. Haşlanmış nohut ete ilave edilip 5 bardak su ile yarım saat kaynamaya bırakılır. Su kabağının kabuğu soyulur, çekirdekleri ayıklanır, kuşbaşı büyüklüğünde doğranır, kaynayan tencereye eklenir. Domateslerin kabuğu soyulur ezilip süzülür. Kabaklar pişme kıvamına gelince domates suyu, tuz, karabiber, şeker ve koruk suyu (veya limontuzu suyu) ilave edilip yarım saat daha pişirilir. Mayhoş bir tada ulaşıncaya kadar hazır olmuş olur.

Dünya'nın En Eski Mutfağından

 Mehtap TEBER

İÇLİ KÖFTE

Malzemeler (8 Kişilik)

1 kg az yağlı kıyma, 250 gr ceviz içi, yarım kg kuru soğan, 16 çay bardağı bulgur, 300 gr dövülmüş yağsız kırmızı et, 6 yemek kaşığı isot (pul biber), tuz, karabiber, 1 yemek kaşığı sade yağ, ıslatılmış yarım ekme, 3 bardak sıvı yağ,

İç Malzeme (harç) Hazırlanması:

Kıyma et bir tavada yarım bardak su ile suyunu çekinceye kadar pişirilir. Tavaya ince doğranmış soğan, sade yağ, tuz baharat katılarak etle kavrulur. Sonra küçük parçalar haline getirilen ceviz ilave edilip iyice karıştırılır. Bu karışım soğumaya bırakılır.

Köftenin Hazırlanışı:

Bir tepsiye konulan, dövülmüş et, sekiz parçaya ayrılmış 1 soğan, pul biber, tuz, karabiber iyice karıştırılır, sonra azar azar bulgur katılarak çığköfte gibi yoğrulur, sonunda soğanlar çıkarılıp biraz dinlendirilir. Köfteler küçük parçalar halinde (ceviz büyüklüğünde) alınıp elde yuvarlanarak parmakla içi oyulur, içine hazırlanmış iç malzemesi doldurulup ağzı kapatılır ve tencerede sıvı yağda kızartılarak hazır hale gelir. İçli köfte, yanında bostana ile daha lezzetli yenilir.

Dünya'nın En Eski Mutfağından

ŞILLIK TATLISI

Malzeme (8 kişilik) :

4 bardak un, 1 çay kaşığı karbonat, 1/2 çay kaşığı tuz, 2 bardak süt, 6 bardak su, 1 tutam tuz, 700 gr kıyılmış ceviz içi, 30-35 cm çapında şıllık ekmeği tavası.

Şerbet malzemesi: 4 yemek kaşığı sade yağ, 4 bardak toz şeker, 3 bardak su, 4-5 damla limon suyu.

Şıllık şerbetinin hazırlanışı: 4 kaşık sade yağ, 4 bardak toz şeker ve 3 bardak su bir tencerede pekmez kıvamına gelinceye kadar kaynatılır. Şerbet kristalize olmasın diye 4-5 damla limon suyu konulur.

Hazırlanışı:

Hamur hazırlanışı: Geniş bir kaptan un, yumurta, karbonat, tuz, süt, tarçın, malzemeler çırpılarak cıvık bir karışım elde edilir.

Şıllık Ekmeği (krep) Yapılışı 30-35 cm çapındaki şıllık tavası ısıtılır ve karışımın yapışmaması için çok az sıvı yağla yağlanır. Hazırlanan cıvık hamur karışımdan büyük bir kaşık alınıp yağlanmış tava üzerine yayılarak dökülür. Tavada ince yufka gibi yayılarak iki tarafı kısık ateşte pişirilir. Pişirilen "şıllık ekmeği" geniş bir tepsiye alınır.

30-35 cm çapında bir tepsiye 2-3 şıllık ekmeği üst üste konulup araya kıyılmış ceviz içi serpilir. Üstüne tekrar 2-3 yufka serilip yine ceviz içi serpilir. Son kat şıllık ekmeği konulup baklava dilimi şeklinde bıçakla kesilir. Yenmeden önce şekerle hazırlanmış şerbet (şurup) ısıtılarak tepsinin üzerine dökülür. Böylece servise hazır hale gelir.

LEBENİ ÇORBASI

Malzeme (8 kişilik) :

Yarım kilo döğme, 2 kg yoğurt ve 250 gr nohut.

Hazırlanışı:

Dövme bir tencereye konularak, üzerine bir litre su ilave edilir suyu azalınca kadar kaynatılır. Başka bir kaptan birkaç saat önceden suda bekletilen nohut kaynatılmış dövmeye katılır ve birlikte kaynatılır. Kaynayan dövme ve nohut karışımı üzerine yavaş yavaş yoğurt ilave edilir bir müddet daha kaynatıldıktan sonra lebeni hazır olur. Sıcak veya soğuk olarak her öğün yenilebilir.

HOTEL EL-RUHA

Dünya'nın En Eski Kentinde *Duygular Taşlarda Dile Geliyor...*

El-Ruha'da Tarihi Yaşayın...

Efsanelerin gizemini, inancın izlerini taşıyan, geçmiş ile geleceğin buluştuğu Şanlıurfa'da tarihi mimari dokuya uygun olarak Urfa taşıyla yapılan, saray niteliğinde bir mekân; Hotel El-Ruha...

Tarihin Kucağında...

Şanlıurfa tarihi kent merkezinde; şehrin ruhu sayılan Balıklıgölü, Kaleyi, Aynzeliha Gölü ve Bahçesini, Dünya'da benzeri olmayan savaşçı Amazon Kraliçeleri mozaiklerinin sergilendiği Halepli Bahçe'yi gören; Doğal mağaralarıyla ve geleneksel mimarisıyla tarihi ve mistik bir atmosfer; Hotel El-Ruha...

Akabe Düğün ve Balo Salonu

Kızılkoyn Toplantı Salonu

Karakoyn Toplantı Salonu

Toplantı ve Davetler

Her tarza uygun, özel donanımlı ve lüks dekorlu 6 farklı salon seçeneğiyle ; toplantı, nişan, kına, düğün ve özel günlerinizde heyecanınıza ortak oluyoruz.

Salonlarımız; AkabeDüğün ve Balo Salonu, Kızılkoyn, Karakoyn, Aynzeliha, Halepli ve Rehavi Salonlarında; kongre, toplantı, seminer, kokteyl, ziyafet, düğün organizasyonları için her türlü teknik donanıma sahip mekânlar sizleri bekliyor.

Sizde tüm özel günleriniz için rezervasyon yapmakta geç kalmayın.

Rezervasyon : 0414 215 44 11

Rehavi Toplantı Salonu

Halepli Restaurant

Eviniz kadar rahat

Standart ve suit odalarıyla, 200 yatak kapasitesi...

İnancın ve aşkın efsaneleştiği Balıklıgöl ve Kale manzaralı özgün odalar...

Zengin mutfak

Çok özel mutfağıyla usta aşçılardan, güzel ve temiz bir ortamda, Şanlıurfa ve Dünya mutfağından lezzetli yemekler ve tatlılar...

Odalar

Isıtma ve soğutma sistemi, 24 saat oda servisi, mini bar, müzik yayını, televizyon, uydu TV yayını, kablo-suz internet, yangın alarm sistemi, telefon, kasa ve fön makinesinin yer aldığı odalarda huzur ve rahatı do-yasıya yaşayın.

A'la carte servis

"Rehavi Kahvaltı Salonu"nda açık büfede zengin çeşit ve yöresel kahvaltılıklar siz değerli misafirlerimizi bekliyor.

Hizmetler

Business Center, çamaşırhane, kuru temizleme, doktor, kuaför, satış ünitesi, uyandırma servisi, gazete standı, otopark, rehberlik-danışmanlık...

Urfa Sıra Gecesi

Yöre kültürünün önemli bir geleneği olan; sohbet, yemek ve müziğin yer aldığı "Geleneksel Şanlıurfa Sıra Geceleri"ni mağarada doyasıya yaşarken; Otantik müzik ve yöresel menüler ile çiğköfte'nin tadını yıllarca unutamayacaksınız.

2023 Yılında Şanlıurfa

İslam Dünyası Turizm Başkenti

Geçtiğimiz yıl Şanlıurfa Turizmi Geliştirme AŞ tarafından başvurusu gerçekleştirilen ve 27-29 Haziran 2022 tarihinde Azerbaycan Cumhuriyeti Bakü şehrinde gerçekleştirilen İslam Konferansı Turizm Bakanları 11. Oturumunda Şanlıurfa "2023 yılı İslam İş birliği Teşkilatı Turizm Kenti" ilan edildi.

57 İslam ülkesinin üye olduğu İslam İş birliği Teşkilatı'nın (İİT) "Şanlıurfa" ile ilgili bu kararın ardından kentte bir sevinç dalgası hâkim oldu.

İslam İşbirliği Teşkilatı'nın (İİT) Bakü'de gerçekleştirdiği Turizm Bakanları Konferansı'nda Şanlıurfa, 4 ülkenin adayları arasından seçilerek 2023 yılının 'İslam Dünyası Turizm Başkenti' olması pandemi döneminden olumsuz etkilenen turizm işletmeleri tarafından da sevinçle karşılandı.

Şanlıurfa'nın sahip olduğu inanç turizm ve kültür turizmi potansiyeli dolayısıyla alınan bu kararın kentin hem turizm hem de kültürel olarak gelişimine olumlu katkılar ve kazanımlar sunması bekleniyor.

Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, konuyla ilgili yaptığı açıklamada şunları söyledi:

"İslam İşbirliği Teşkilatının Bakü'de gerçekleştirdiği 11. Turizm Bakanları Konferansı'nda 4 ülkenin adayı arasından Şanlıurfa 2023 yılı turizm kenti seçildi."

Başvurusu Şanlıurfa Turizmi Geliştirme AŞ tarafından hazırlanan ve Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Dış İşleri Bakanlığı tarafından uygun görülerek yürütülen çalışmalar sonrasında 27-29 Haziran 2022 tarihinde Azerbaycan Cumhuriyeti Bakü şehrinde gerçekleştirilen İslam Konferansı Turizm Bakanları 11. Oturumunda Şanlıurfa "2023 yılı İslam İş birliği Teşkilatı Turizm Kenti" ilan edildi.

57 İslam ülkesinin üye olduğu İslam İş birliği Teşkilatı'nın (İİT) "Şanlıurfa" ile ilgili bu kararın ardından kentte bir sevinç dalgası hâkim oldu.

İslam İşbirliği Teşkilatı'nın (İİT) Bakü'de gerçekleştirdiği Turizm Bakanları Konferansı'nda Şanlıurfa, 4 ülkenin adayları arasından seçilerek 2023 yılının 'İslam Dünyası Turizm Başkenti' olması pandemi döneminden olumsuz etkilenen turizm işletmeleri tarafından da sevinçle karşılandı.

Şanlıurfa'nın sahip olduğu inanç turizm ve kültür turizmi potansiyeli dolayısıyla alınan bu kararın kentin hem turizm hem de kültürel olarak gelişimine olumlu katkılar ve kazanımlar sunması bekleniyor.

Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, konuyla ilgili yaptığı açıklamada şunları söyledi:

"İslam İşbirliği Teşkilatının Bakü'de gerçekleştirdiği 11. Turizm Bakanları Konferansı'nda 4 ülkenin adayı arasından Şanlıurfa 2023 yılı turizm kenti seçildi. Özbekistan'ın Hiva şehri ise 2024 yılının turizm kenti olacak. Hayırlı olsun."

İslam İş birliği Teşkilatı'nın (İİT) Şanlıurfa kararının ardından Vali Salih Ayhan, Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Başkanı Zeynel Abidin Beyazgül'le beraber basın toplantısı düzenleyerek bu gelişmeyi değerlendirdi.

Konuşmasına kararın alınmasında Cumhurbaşkanımıza şükranlarını arz ettikten sonra projeyi hazırlayan ve sunan tüm paydaşlara teşekkür ederek başlayan Vali Salih Ayhan, kararın kent turizmi açısından büyük önem taşıdığına dikkat çekti.

Vali Ayhan; "27-29 Haziran 2022 tarihinde Azerbaycan Cumhuriyeti Bakü şehrinde gerçekleştirilen İslam Konferansı Turizm Bakanları 11. Oturumunda Şanlıurfa diğer dört şehri geride bırakarak "2023 yılı İslam İş birliği Teşkilatı Turizm Kenti" ilan edilmiştir. Şanlıurfa'nın 2023 yılında İslam

Dünyası Turizm Kenti payesini alması Cumhuriyetimizin 100. kuruluş yıl dönümüne denk gelmiş olması kentimiz için ayrı bir gurur vesilesidir. Şanlıurfa'nın İslam Dünyası'ndan geçmiş yıllarda olduğu gibi daha fazla ziyaret edilmesini sağlayacak bu paye kentin uluslararası arenada bilinirliğini önemli düzeyde arttıracaktır. Bu sayede Şanlıurfa'nın uluslararası alanda inanç turizminden de hak ettiği noktaya ulaşması ana hedefimizdir" diye konuştu.

Şanlıurfa'nın 2023 Yılı İslam Dünyası Turizm Başkenti olarak seçilmesinin ülkemiz ve bölgemiz adına çok sevindirici bir gelişme olduğu değerlendiren Hotel El-Ruha Yönetim Kurul Başkan Yardımcısı Harun Küçük "Şanlıurfa'nın turizm potansiyelini ve ziyaretçi sayılarını artırma yönünden inanç ve kültür şehri Şanlıurfa'mıza önemli katkıları olacaktır. Göbeklitepe ile turizmde büyük bir ivme yakalayan kentimiz "2023 İslam Ülkeleri Başkenti" seçilmesiyle birlikte turizm de büyük şahlanış dönemine geçecek.

Hotel El-Ruha olarak, misafirlerimize tarihle iç içe konforlu bir konaklama imkânı sunarak kentimizin olumlu yönde tanınmasına ve daha fazla fark edilmesine katkı sağlamak için yoğun çaba sarf ediyoruz. 2023 İslam Başkenti Şanlıurfa'mız da turizm işletmesi olarak konuklarımıza Şanlıurfa misafirperverliğini yaşatmak için hazırız. Şanlıurfa'mıza gelen konukların olumlu geri dönüşlerinin olması ve Şanlıurfa'nın hak ettiği seviyelere ulaşması için çabalarımız sürecektir." dedi.

Bizden Haberler

Turizm Fuarlarının Gözde İşletmesi

HOTEL EL-RUHA

Şanlıurfa'nın kalbi Balıklıgöl'e karşı olan konumu, yöreye özgü nahit taş ile geleneksel mimariye uygun tarzda inşa edilmiş olan Hotel El-Ruha, bu yılda turizm fuarlarının gözde işletmelerinden biri oldu.

Bu yıl 25.'cisi 9 - 12 Şubat tarihlerinde İstanbul TÜYAP Fuar ve Kongre Merkezinde düzenlenen 26. Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarı'nda kurulan Şanlıurfa standında Şanlıurfa'nın ilk 5 yıldızlı oteli Hotel El-Ruha yine yoğun ilgi gördü.

Fuarla ilgili açıklama yapan Hotel El-Ruha Genel Müdürü İsmail Küçük "Tarihin sıfır noktası Şanlıurfa'mızı bir turizm fuarında daha tanıtıyoruz. Katılımcılara Göbeklitepe'yi, Dünya'nın en büyük doğal açık akvaryumu Halilü'r-Rahman Gölü'nü, Harran'daki konik kubbeli evleri, Karagül diyarı Halfeti'yi ve diğer tarihi ve kültürel özelliklerimizi anlatıyoruz. Şanlıurfa'mız bir inanç, kültür, turizm ve tarih şehridir. Dünya'nın en eski şehrini temsil ediyoruz. Otelimizi ve hotelimizdeki hizmetlerimizi anlatıyoruz" dedi.

16. Uluslararası Travel Türkiye Turizm Fuarında ELRUHA Otel yoğun ilgi gördü.

Dünyanın en eski mutfağı Şanlıurfa'da, menüsünde unutulmaya yüz tutmuş lezzetlerine yer vererek kente UNESCO yolunda katkı sağlayan ELRUHA Otel, İzmir'de düzenlenen 16. Uluslararası Travel Türkiye Turizm fuarında stant açtı. Geleneksel Urfa Mimarisi tarzında Urfa taşından inşa ettirilen ve kentin en önemli turizm markası haline gelen ELRUHA Otel, fuarda yoğun ilgi gördü.

Balıklıgöl ve Urfa Kalesine sıfır konumda olan Şanlıurfa'ya gelen yerli ve yabancı turistlerin uğrak noktası olan Hotel El-Ruha Genel Müdürü İsmail Küçük, konuyla ilgili yaptığı açıklama da "Fuar oldukça verimli geçiyor. Kentimizin turizmdeki yüz akı otelimiz yoğun ilgi görüyor. Otelimizin mimari yapısını dijital ortamda görenler hayranlıklarını gizleyemiyor." dedi.

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi ve Şanlıurfa Valiliği ile paydaş kurumlarda tanıtım çalışmalarını yürüttüğü fuarda stantları ziyaret eden ve Şanlıurfa ve turizm işletmeleri hakkında bilgiler, tanıtım broşürleri aldı. Ziyaretçiler Şanlıurfa'nın çok önemli kültürel varlıklara ve güzelliklere sahip olduğunu belirterek en yakın zamanda Şanlıurfa'yı ziyaret edeceklerini söylediler.

Bizi Tercih Edenler

Ağırlamış Olduğumuz Ünlü İsimler Ve Önemli Etkinlikler

"Hotel El-Ruha" otantik mimarisi ve 5 yıldızlı konforuyla misafirlerin rahatı ve konforu için her türlü ayrıntının düşünüldüğü yatak odalarında Balıklıgöl ve Urfa Kalesi, Müzeler ve Haleplibahçe manzarasıyla tarihe tanıklık edilebilmektedir.

Şubat

Gastronomi Ödüllü Yazar ve Ünlü Aşçı, Ömür Akkor Hotel El-Ruha'da.

Hotel Elruha'da Düğün, kına, nişan, toplantı ve etkinliklerinize uygun farklı salon seçenekleriyle seçkin misafirlerine hizmet sunmaktadır.

İşte son dönemde ağırlamış olduğumuz bazı ünlü misafirlerimiz ve önemli etkinliklerimiz...

Haziran

Eski Milli Futbolcu ve Teknik Direktör Ümit Karan Hotel El-Ruha'da.

Haziran

Aranjör, Yapımcı ve Sevilen Sanatçı Mustafa Çeçeli Hotel El-Ruha'da.

Eylül

Ünlü fenomenler Bilal Hancı, Atakan Özyurt ve Burak Baki Youtuber "Kafalar" Hotel El-Ruha'da

Ekim

Kurtlar Vadisi Dizisinin efsane karakteri Abdülhey Çoban'ı canlandıran usta sanatçı Kenan Çoban Hotel El-Ruha'da.

Ekim

TV Yapımcısı ve Şair Serdar Tuncer Hotel El-Ruha'da

Ocak

Misiad İl Başkanlığı Devir Teslim ve Tanıtım Toplantısı Hotel El-Ruha'da

Mayıs

Ünlü Türk Halk Müziği Sanatçısı Sevcan Orhan Hotel El-Ruha'da

Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi 2022 Yılı Faaliyet Değerlendirme Basın Toplantısı Hotel El-Ruha'da

Ağustos

Çevre Bakanlığı İklim Değişikliği Bilgilendirme, Bilinçlendirme ve Eylem Planı Semineri" Hotel El-Ruha'da

Eylül

Eylül

TUROYD Yönetim Kurulu Başkanı Alican Aksu Beraberindeki Heyetle Hotel El-Ruha'da

Haziran

Show TV'nin fenomen yarışma programı Gelin Evi Hotel El-Ruha'da çekildi

Gezelim Görelim

Mustafa AKGÜL

Sabır Timsali Peygamber

Hız. Eyyub Sabır Makamı

Hız. Eyyüb'ün yakalandığı hastalık diline ve kalbine nüfuz etmeye başlayınca hastalığının Allah'ı (c.c.) anmasına mani olmaması için "Allah'ım dert vücudumu istila etti, Sen esirgeyicilerin esirgeyicisisin." diye niyaz edince Cenab-ı Hak; Cebrail (a.s.) ile gönderdiği vahiyde ayağını yere vurmasını emretmiştir. Gelen ilahi emirle ayağını yere vurduğu ve Kuran-ı Kerim'de "İşte sana yakanılacak ve içilecek bir su..." diye nitelenen şifalı suyun bulunduğu kuyu ve Hız. Eyyüb'ün hastalığı

süresince inzivaya çekildiği "Sabır Makamı" olarak anılan mağara Şanlıurfa'nın Eyyubiye mahallesinde bulunmaktadır.

Bizans döneminde M.S. 460 yılında Piskopos Nona burada bulunan kuyu suyunun; cüzam, fil ve gut hastalıklarını iyileştirdiğini farkedince buraya bir hastane ve hamam yaptırılmıştır. Yine Bizans döneminde buraya inşa edilen şifacı azizler Cosmas ve Damian Manastırlarında kuyunun şifalı sularıyla hastalar tedavi edilmekteydi.

HOTEL EL-RUHA

Mükemmel bir konaklama deneyimi

Hotel El-Ruha'da

Şanlıurfa'da mükemmel bir konaklama deneyimini arzulayan tüm misafirlerimizi; benzersiz konumu, otantik atmosferi ve kusursuz hizmet anlayışıyla hotelimize bekliyoruz...

Hotel el-Ruha'da konaklamanız süresince alabileceğiniz hizmetler

- Uyandırma servisi
- Rehberlik-Danışmanlık
- Business center
- Gazete standı
- Sınırsız İnternet
- Hotel içi Alışveriş Standı
- Kapalı Havuz
- Fitness
- Fin ve Osmanlı Hamamı
- Otopark
- Çamaşırhane
- Kuru temizleme
- Doktor
- Kuaför
- Kütüphane

+90 414 215 4411

www.hotelelruha.com

*Yöre kültürünün önemli bir geleneği olan; "Geleneksel Şanlıurfa Sıra Geceleri"ni
Panorama Teras'ta ve Büyük Mağara'da doyasıya yaşarken; Urfa türküleri, yöresel menüleri ve
dillere destan Çiğköfte'nin tadını uzun zaman unutamayacaksınız...*

*Geleneksel Sıra Gecelerini gerçek tadında yaşamanız için
rezervasyon yaptırmayı unutmayın.*

+90 414 215 4411

www.hotelelruha.com

El-Ruha Aktüel'in
Online versiyonuna mobil
cihazlarınızdan erişebilmek
için yan taraftaki karekodu
okutabilirsiniz.

El-Ruha Aktüel bir
Hotel El-Ruha yayınıdır.

El-Ruha Aktüel İsteme Adresi
Telefon: +90(414) 215 4411
Faks: +90(414) 215 9988
Adres: Adres: Balıklıgöl Cıvarı
Yeni Mah. Lekler Cad. No:155
Eyyübiye / Şanlıurfa